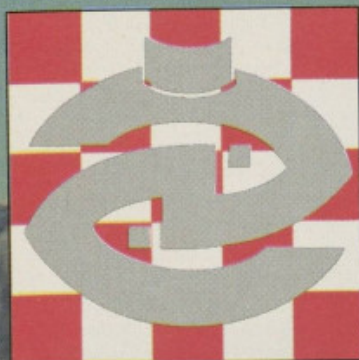

ŽIVA ZAJEDNICA

D2384E

BROJ 1-2 (157)

SIJEČANJ/VELJAČA – JANUAR/FEBRUAR 1995.

LEBENDIGE GEMEINDE

MITTEILUNGSBLATT

DER KROATISCHEN KATHOLISCHEN MISSIONEN

CUENA/PREIS 2,- DM

Mostar u siječnju 1995.

Zimski prizor iz Bosne

**Žene u društvu i Crkvi
Hladan oproštaj od obitelji
Vatikan je za državu BiH
Čudo ljubavi**

Jedinstveni ručni satovi

Poštovani čitatelji,

Sintezom srednjovjekovne tradicije grboslovlja i današnje moderne tehnike napravljeni su jedinstveni ručni satovi. Prava stvar za individualiste i sve one koji žele posjedovati nešto posebno. Izrađeni u pozlaćenom kućištu i metalnom kućištu crne boje, diskretno su elegantni. Njihova pozlata iznosi pet mikrona, za razliku od uobičajenih satova čija je pozlata jedan mikron.

Satovi funkcioniraju po principu preciznog kvarcnog mehanizma, opremljeni su mineralnim staklom i crnim kožnatim remenom.

Garancija je dvanaest mjeseci.

Sat I i II imaju grb Zagreba sa, odnosno, bez oznake godina povodom 900. obljetnice naše metropole.

Sat III ima povijesni hrvatski grb s početnim srebrnim poljem.

Sat IV ima stilizirani hrvatski grb na čijem su vrhu križ i trobojnica, a okružen je simbolima hrvatskih zemalja: Slavonije, Istre, Dalmacije i Herceg-

Bosne, kakvi se nalaze i na Hrvatskom zavodu sv. Jeronima u Rimu.

Na V. satu je državni grb Republike Hrvatske.

Sat u crnom metalnom kućištu stoji 59.- DM, u pozlaćenom 79.- DM. Oba imaju crne kožnate remene koji se mogu naručiti i u drugim bojama.

Moguće je naručiti i skuplje satove s jednakim grbovima.

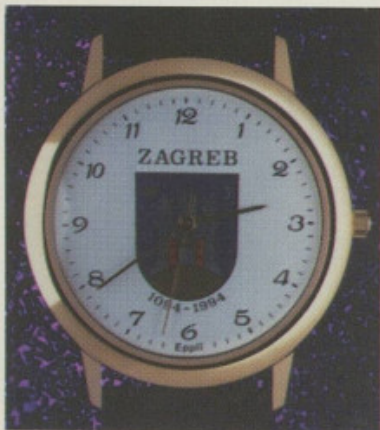
Narudžbe na:

Mihovil Udovičić
Lindenspürstr. 44, 70176 Stuttgart,
tel./fax. 0711/ 636 97 67.

Napomena:

Primaju se i narudžbe svih županjskih i drugih hrvatskih gradova uz uvjet da se naruči po deset satova od svake verzije (10 satova od 59.- DM i 10 satova od 79.- DM). Za takvu narudžbu (od 20 satova) daje se popust 20% od maloprodajne cijene.

Lijep, praktičan i koristan dar za svaku prigodu!

I+II ▲

III ▲

▼ IV

▼ V

MOTRIŠTE

Godina raspleta 1995.

ab. Odavno je običaj da se svaka nova godina obilježi određenom životnom tematikom, koja je u međuvremenu postala alarmantno problematična. U posljednje vrijeme čini to Organizacija ujedinjenih naroda, a tomu se pridružuje i Sveta stolica. Prošla je godina tako bila posvećena obitelji. U crkvenim se krugovima mnogo govorilo i pisalo, ali je opći dojam da je u svjetovnom javnom mnijenju ta problematika prošla gotovo nezapaženo. Ova je godina proglašena Godinom žene i Godinom tolerancije. Usto se ove godine obilježava 800. obljetnica rođenja sv. Ante Padovanskoga (1195-1995), najpopularnijeg sveca na svijetu. O svakoj od tih tema pisat će se i govoriti nadugo i naširoko.

S pravom se od ove godine mnogo očekuje. U domovini, u Hrvatskoj i u BiH, kao i u hrvatskoj dijaspori, očekuje se da ova godina bude i godinom konačnog raspleta ratne kataklizme. Na takav rasplet miriše i odluka Hrvatske da otkáže mandat Unproforu, koji se pokazao posve nesposobnim u provođenju mirovnog plana i u Hrvatskoj i u BiH. Unprofor nije štiti niti zaštitio ugroženo pučanstvo niti njegovu imovinu; nije osigurao povratak izbjeglica i prognanika; zacementirao je postojeće stanje u korist agresorske strane, tako što je pod vidom humanitarne pomoći na životu održavao srpske paradržavne tvorevine u Hrvatskoj i BiH; nije provodio rezolucije Ujedinjenih naroda, nego interese pojedinih vlada, napose Francuske, Engleske i Rusije. Unprofor je doduše uspio dogovoriti primirje i obustavu vatre, ali je i to uvijek bilo i ostalo krhko, nesigurno. Hrvatska odluka ne znači automatsko povlačenje Unprofora, jer su uvijek mogući kompromisi, jer je Hrvatska ipak član međunarodne zajednice, pa mora računati na eventualne političke, diplomatske ili gospodarske sankcije.

Usto je kriza u Hrvatskoj poput spojenih posuda povezana s krizom u BiH. Samo se može nagađati što će biti s Unproforom u BiH, ako se povuče iz Hrvatske. Postoji nekoliko varijanti, od onih najpovoljnijih (rješenje mirnim putem) do onih katastrofičnih (vremenske usporedbe 1941-45 i 1991-95). Jasno je samo to da još nitko nema nacrtu koji bi zadovoljio sve strane i da se mnoge stvari prepuštaju vremenu, razvoju događaja, a možda čak i stihiji. Mnogi će se sjetiti da naslov ovog osvrtla podsjeća na knjigu govora srbijanskog predsjednika Slobodana Miloševića, koja se pojavila nekoliko godina prije rata, a imala je naziv „Godine raspleta“. Pokazalo se da su slijedile godine krvavog zapleta i da se sve zaplelo u poznatoj velikosrpskoj kuhinji. Ova godina će pokazati je li tvorcima te kuhinje dosta zločina i nedužne krvi ili će odgovorni i savjesni, a možda i ugroženi, tj. žrtve, konačno preuzeti stvar u svoje ruke. Pritom se mora voditi računa o nekim temeljnim vrednotama: sloboda, pravda i mir, odgovornost, osnovna ljudska prava... Budućnost će dati za pravo onima koji se budu ravnali prema tim vrednotama.

HEADLINES • SCHLAGZEILEN • VIJESTI

Humanitarno djelovanje kao paravan

Kad smo u Sarajevu, kad smo u enklavama, mi smo na strani žrtava. Kad smo u područjima koje nadziru Srbi, mi smo na strani koljača. Ne mislim da humanitarno djelovanje može biti posve neutralno... Humanitarno djelovanje je način da se prikrije stvarna politička podrška Srbima. Diplomati i vojska u Francuskoj gledaju Srbe kao čiste saveznike – što su bili za vrijeme dva svjetska rata. Mislim da je predsjednik Mitterand uvjeren da je uspostava snažne srpske vlasti jedini način da se spriječi masovna eksplozija na Balkanu. Možda je u pravu. Mislim da je on vrlo odgovorna osoba. Ali on promatra budućnost Balkana u zrcalu prošlosti. A da bi prikrrio svoje nakane on koristi humanitarno djelovanje.

(Rony Brauman, dugogodišnji predsjednik poznate humanitarne udruge „Medecins sans Frontieres – Liječnici bez granica“ u razgovoru za „News-week“, 19. 12. 1994.)

Nacija kao božanstvo

Praeses Evangeličke crkve u Rajnskoj, Beier, progovorio je o dramatičnom broju istupa iz te Crkve, o potrebi angažiranijeg misijskog rada u zajednicama i o ratu u Bosni. Optužio je europske vlade da su propustile donijeti odlučnije odluke i poduzeti zajedničke akcije zbog sebičnih nacionalnih obzira i interesa. Izjašnjava Srpske pravoslavne crkve o ratu u bivšoj Jugoslaviji nazvao je „nevjerojatnima“. Ta Crkva je vlastitu naciju uzdigla na razinu božanstva, bilježi FAZ 10.1.1995.

Zahvala bosanskog kardinala

Datum: 15. studenog 1994.

P. Bernard Dukić

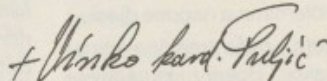
Hrvatski nadbiskupnički ured u Njemačkoj Frankfurt/M.

Dragi brate misniče!

Najsrdačnije zahvaljujem na Vašoj čestitci i lijepim željama u povodu odluke Svetoga Oca da me uvrsti u kardinalski zbor Katoličke crkve. Dok stojim pred odgovornošću da opravdam toliko Papino povjerenje, Vašu čestitku doživljam kao podršku na mom putu zauzetosti za čovjeka, za Katoličku crkvu i sve ljude dobre volje na ovim prostorima.

Nadam se kako će brojne molitve pratiti moja nastojanja da što prije pravedni mir zaživi na ovoj krvlju natopljenoj zemlji Bosni i Hercegovini. Zahvalan sam Svetom Ocu što je ovom odlukom počastio cijelu Crkvu u hrvatskom narodu a posebno na području Bosne i Hercegovine.

Zahvaljujući Vam na divnoj čestitci upućujem najiskrenije pozdrave i zazivam Božji blagoslov!

Vinko kard. Puljić,
nadbiskup vrhbosanski

Vidovice i Wadowice prijatelji

Na prijedlog prof. Josipa Šokaća, a posredstvom poljske i hrvatske katoličke misije iz Aachena (Njemačka) susreli su se u župi Wadowice (Poljska) predstavnici župa Vidovice na rijeci Savi iz Bosanske Posavine i Wadowice na rijeci Scawi iz Poljske. Ideja o bratimljenju ovih dviju župa sličnih naziva nastala je kada je Karol Wojtyła kao krakovski nadbiskup izabran za Papu. Nastojanja da se ta zamisao ostvari pojačana je ovih dana kada je papa Ivan Pavao II., čija obitelj potječe iz Wadowica, imenovao sarajevskog nadbiskupa Vinka Puljića za kardinala. U izaslanstvu župe bili su župnik Jakob Filipović, voditelj župnog Caritasa Ambroz Mikić te dva predstavnika župnog pastoralnog vijeća Pavo Kobaš i Blaž Župarić. Stigavši u Wadowicu, predstavnike vidovačke župe dočekali su tamošnji župnik i krakovski kardinal Maharski koji je predvodio u novoj wadowačkoj crkvi koncelebriranu misu. Nakon mise gosti su nazočne upoznali s ratnim stradanjima njihove župe u domovinskom ratu, a zatim su posjetili Papinu rodnou kuću, crkvu u kojoj je kršten i gimnaziju koju je pohađao. Prilikom susreta dogovoreno je da predstavništvo župe Wadowice posjeti na ljetu sljedeće godine župu Vidovice u Bosanskoj Posavini. (IKA)

LIČNOST GODINE

PAPA
IVAN
PAVAO II.

TIME i Papa

Poznati američki tjednik TIME proglasio je papu Ivana Pavla II. „čovjekom godine“. Razlog je Papina postojanost da ide i protiv struje, ako je to radi istine i dobra. U obrazloženju stoji: „U godini, u kojoj su se mnogi žalili na nedostatak moralnih vrednota i izmišljali brojne isprike za vlastite pogreške, Papa je odlučno iznosio svoj pogled na život i poticao svijet da slijedi njegov primjer. Zbog te dosljednosti, odnosno 'nerazumijevanja', kako bi rekli njegovi ogovarači, izabran je za čovjeka godine“. Na takvu odluku TIME-a bilo je dakako mnoštvo negativnih reakcija i osporavanja zbog nekih poznatih Papinih stavova, napose glede seksualnog morala. TIME se očito uplašio da ne izgubi nakladu i čitatelje ili zbog tko zna čije intervencije, pa je u jednom od sljedećih brojeva skočio sam sebi u usta dodajući sljedeću bilješku: „Proglašenje čovjekom godine nije bezuvjetno 'čast'. Radi se o osobi koja je u jednoj godini nabolje ili nagore imala najveći utjecaj na tijek povijesti“. Jedna takva naknadna bilješka vrlo je rijetka i neobična, a očigledno je kontradiktorna. Pretpostavlja se da se izbor čovjeka godine odnosi na dobro, na čast, na pozitivni utjecaj na tijek povijesti, ali, eto, to se kao ne pretpostavlja u naknadnoj bilješci TIME-a. Tako zapravo TIME umanjuje svoj ugled i svoju dosljednost. Ta nije valjda birao najgorog čovjeka godine?! Bez obzira na to papa Ivan Pavao II. je za nas čovjek godine i ličnost mjeseca. Njegov posjet Hrvatskoj, njegovo zalaganje za mir u BiH, Hrvatskoj i u cijelom svijetu, njegovi nedavni pohodi Filipinima, Oceaniji i Australiji, kao i mnoštva koje privlači, opravdavaju te nazive. Njegove riječi su izazov, makar su često izrečene protiv općih strujanja u suvremenom svijetu. To su naime riječi u ime Evanđelja, u ime Isusa Krista.

UVODNIK

Važnost tiskane riječi

U vremenu kad su elektronski mediji preuzeli inicijativu u svim oblastima komuniciranja često se postavlja pitanje važnosti tiskane riječi, novina, časopisa. Radijski valovi su naime mnogo brži, slike su također brze i uvjerljive, a novine idu nešto sporije, ali ipak sigurnije. Crkva je već više puta istaknula vrijednost i važnost vjerskog života, njegovo podržavanje, širenje, tumačenje i njegovanje kroz tiskanu riječ. Kršćanstvo je religija Knjige, religija utjelovljene Božje riječi. Sve naše pisane i tiskane riječi samo su pokušaji dostizanja i nasljedovanja te Riječi. Zato je u posebnim okolnostima našeg iseljeničkog života važan i naš časopis *Živa zajednica*.

Na uvid vam, dragi čitatelji, pružamo dvobroj za siječanj i veljaču, i to ponovno na povećanom broju stranica. Teme su raznolike. Napominjemo samo da ćemo ove godine, u „Godini žene“ zasebno pisati o položaju žene u Crkvi, društvu, obitelji. U ovom broju je interview vrlo zanimljiv s obzirom na političko stanje u domovini. Pozornost privlače vijesti s misija, rubrika za mlade, članci iz kulture i prikazi novih izdanja. Napominjemo da ćemo rezultate natječaja „Mladi hrvatski Odiseji“ objaviti u sljedećem broju našeg lista, ali molimo da nam i dalje šaljete svoje pjesme, članke, crteže, karikature. Pred Božić smo formirali novo uredništvo lista, a imena svih članova uredništva i suradnika možete pročitati u zaglavlju lista. Nadamo se da ćemo odsad biti još kvalitetniji i zanimljiviji. U tomu nam je, dragi čitatelji, potrebna i vaša podrška, vaša pisma, pomoć i suradnja. **Uredništvo**

ŽIVA ZAJEDNICA
Herausgeber/
Izdavač:
**Kroatisches Oberseelsorgeamt
in Deutschland**
60435 Frankfurt am Main · An den Drei Steinen 42
Tel. (0 69) 54 10 46 · Fax (0 69) 5 48 21 32
e-mail: romanus@janus.c2c.de
Verantwortlich/
Odgovara: Bernard Dukić
Chefredakteur/
Glavni urednik: Anto Batinić
Redaktion/
Uredništvo: Maja Runje, Stanka Vidačković,
Božica Červinka, Jura Planinc,
Ivek Milčec, Ivan Bošnjak,
Jozo Sladoja, Božo Marić
Mitarbeiter/
Suradnici: Željka Čolić, Vesna Školnik,
Ivo Balukčić, Alen Legović,
Ivo Marković, Ivo Matijević,
Marko Obert, Vlatko Marić
Layout:
Jahres-
bezugspreis: DM 30,- incl. Porto
(s poštarinom)
Bankverbindung:
bei der Stadtparkasse Frankfurt (BLZ 500 501 02)
Lithos +
Seitenmontage: Fotosatz Service Bauriedl
64546 Mörfelden-Walldorf
Druck: Scholl+Klug Druckerei GmbH
64546 Mörfelden-Walldorf

PISMA

Odati priznanje našim svećenicima

Poštovani uredniče,

javljam se ovim pismom i šaljem pretplatu za moj omiljeni list *Živa zajednica*. List redovito čitam od samog početka izlazenja. Uvijek sam ga na vrijeme i redovito dobivao, te ga sa zadovoljstvom čitao...

Koristim priliku da nešto napišem i o našoj dragoj domovini Bosni koju je zapljusnuo val nevine krvi njezinih kćeri i sinova. Bože, dokad će još trajati ta agonija? Pretpostavljam da povijest još nije zapisala ovako nešto strašno i krvavo. Nikad u povijesti nije bilo teže Bosni i njezinu puku. Bosna se guši u bolima i ranjena umire. Ni pomisliti ne mogu da više nema moje rodne župe sv. Ive Krstitelja u Podmilačju, da više neću moći poći k sv. Roku u Kotor Varoš, da više neću moći hodočastiti sv. Frani u Guču Goru i sv. Anti u Dobretiće. U mladosti sam išao u sva ta mjesta, te se okrepiljivao duhovno i tjelesno. Ali, ipak imam nadu u Boga i svoj nepokorivi narod. Svakom zlu mora doći kraj, pa će i ovomu. Dok sam proljetos posjećivao svoje prognane po Hrvatskoj, pitao sam svoga starog oca što on veli na sve ovo, jer je on preživio i prošli rat. Rekao mi je: „Sinko moj, ja više vjerujem u Boga i u naše pratre da ćemo se vratiti u naša sela i gradove, negoli u sve poli-

tičare i njihove pregovore“. Ima čaća pravo. I ranije su Hrvati iz Bosne morali bježati, te su naseljavali Slavoniju, Baranju, Dalmaciju, ali su se i vraćali sa svojim fratrima, te nitko i nikada nije uspio zatrti trag roda hrvatskoga u Bosni, pa to neće uspjeti ni ovi današnji dušmani. Treba javno odati priznanje našim fratrima, jer je u Bosni i u ovom ratu potekla njihova krv, nevina i sveta, kao i svim drugim svećenicima i časnim sestrama, koji su ostali sa svojim pukom u ovom ratu. Javno priznanje zaslužuju i naši natpastiri u Sarajevu i Banjoj Luci. Oni crpe snagu iz Kristova izvora, a uzor im je sluga Božji kardinal Alojzije Stepinac. Zato dobri Papa, čovjek mira, odlikova našeg nadbiskupa Vinka Puljića kardinalskim titulom.

Neka svemoguć Bog pomogne našim pastirima i njihovu stadu, da ustraju, da ostanu svoji na svome, da se svi vrate na svoja ognjišta i u svoje župe. Onima koji su dali svoje živote, neka Bog udijeli vječni mir, a njihovim ožalošćenima snagu i strpljivost.

Bože, pogledaj na ovu našu suznu dolinu i na sve nas, svoje sinove i kćeri. Neka se već jednom zaori pjesma mira!

Vinko Lučić, Düsseldorf

Zahvaljujemo i čestitamo

Poštovano uredništvo,

Godina 1994. jest Međunarodna godina obitelji. Velika pozornost bila je posvećena obiteljskim problemima, a napose djeci.

Svjetska sramota i naša tragična istina, da rat u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini još traje i ne zna mu se kraj. Mnogi katolici, poput Šimuna Cirenca, pomažu nam nositi teški križ. Zahvalni smo čitavoj Katoličkoj crkvi u Hrvatskoj i u svijetu za sve molitve, a posebno za Papin dolazak u Zagreb. Njegovi apeli za prestanak rata u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini upućeni najodgovornijim ljudima u svijetu, proistječu iz silne ljubavi prema hrvatskom narodu: da svaki čovjek ima pravo na život, slobodu i sigurnost.

Cijenjeno uredništvo!

Hvala Vam, na časopisu *Živa zajednica* koji mi šaljete. Čestitke uredništvu – svidaju mi se teme koje obrađujete. Posebno mi se sviđa broj u kojem je objavljen Papin posjet Hrvatskoj. Iskreno se nadam da će ljudi zaista otvoriti svoja

Humanitarna organizacija „Hrvatska akcija za život“ preuzela je brigu za hrvatsku ratnu siročad u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. Redovito ih pomaže svakog mjeseca i na taj način čini im život ljepšim i sretnijim. I vi ste u Vašem cijenjenom listu objavljivali naše članke koji su poticali mnoge ljude dobre volje da nas pomognu. Zato smo Vam na koncu ove godine duboko zahvalni.

U nadi da ćete i u budućnosti misliti na nas prema Vašim mogućnostima, u ime sve djece koju zajednički pomažemo, Vama i svim Vašim čitateljima, kumovima i dobrotvorima, želimo **Sretan Božić i blagoslovljenu Novu 1995. godinu!**

Dubrovnik, Božić 1994.

Dr. Vjekoslav Šaravanja, voditelj
„Hrvatske akcije za život“

srca porukama mira i da taj posjet neće biti samo tako zaboravljen.

Prije nekoliko tjedana jedna je hrvatska učenica u školskim novinama u Wisconsinu objavila jedan članak. Budući da mi je poslala kopiju, evo Vam šaljem taj tekst nadajući se da bi ga *Žz* željela objaviti. Puno pozdrava.

Tomislav Golub, USA

BRIEFE

Poruka hrvatskom narodu

Hrvatski narode u ovom teškom i sudbonosnom vremenu kada je u pitanju opstanak hrvatskog naroda i Hrvatske države i kada vidim kako neki političari radi svojih interesa i ideologija zavađaju i razjedinjuju hrvatski narod, osjećam potrebu da ovo napišem.

Ne znam kako će Hrvati primiti ovu moju poruku, ali kada ne bih o tomu ništa napisala osjećala bih grižnju savjesti do konca života. Narode moj, budite složni ne dajte se podijeliti radi tuđih interesa jer u ovom teškom trenutku nam može pomoći samo Bog i jedinstvo hrvatskog naroda.

Ja sam preživjela Drugi svjetski rat i dobro znam što nam je donijelo ono veliko zlo koje smo pretrpjeli i ponovno pali pod srpsku vlast. Bilo je krivo samo to što su se Hrvati dali podijeliti. Povjerovali su onima koji su ih odveli u šumu i rekli im da se oni bore za hrvatski narod a oni su se borili za komunizam i za Jugoslaviju kojom će vladati Srbi, da se Hrvati onda nisu dali prevariti možda ne bih danas imali ovo veliko zlo koje nas uništava.

Tako imamo i danas ljudi koji se iskazuju velikim Hrvatima i kako se oni bore za demokraciju a ne misle da je nama sada najvažnije osloboditi se od zločinačkog neprijatelja. Ali ako izgubimo svoju državu možda hrvatski narod neće nikada više imati priliku da je ostvari.

Zato, narode moj, budimo složni, ne slušajmo one koji govore kako će sve biti savršeno kada oni dođu na vlast, a ne misle hoće li Hrvatska država moći opstati kada oni razjedinjuju narod. Hrvatska je u povijesti više puta imala priliku da se osamostali ali to su uvijek naši političari upropastili, otimajući se za vlast. Zato budimo složni jer samo tako može opstati toliko željena nezavisna država Hrvatska.

Hrvatska mladeži, budite složni kao što ste složni ustali za budućnost domovi-

Janja Pilinac iz Đakovačke Satnice, rođena 1916.

ne. Ne dajte se podijeliti radi tuđih interesa, možda vas još i to čeka da ćete morati osloboditi cijelu našu Hrvatsku, one dijelove koje okupator još uvijek drži u svojim rukama. A kada budemo slobodni vaša je sveta dužnost da izgradite našu domovinu. Nemojte bježati u tuđe zemlje i svoje znanje poklanjati drugima. Mislite na to da ste nam vi jedina nada i da samo vi možete obnoviti našu zemlju.

Mi stari smo na izmaku života, a srednji naraštaji su odrasli u komunizmu i nitko im nije usadio u srce, vjeru i domoljublje, a to je nerazdvojivo. Pravo domoljublje ne može biti bez vjere a prava vjera ne može biti bez domoljublja.

Uz pozdrav, Bog s Vama.

Baka iz Slavonije

Darovna pretplata za Pakrac

Cijenjeno uredništvo,

kod banke u Aschaffenburg uplatila sam darovnu pretplatu na *Živu zajednicu* za prijateljicu Darinku u Pakracu. Nadam se da će je to posebno razveseliti i da će prvi broj dobiti već u siječnju. Drago mi je da će i ona čitati rado *Živu zajednicu* kao što to činimo i mi u našoj misiji u Aschaffenburg. Dobivamo više vjerskih novina, ali kada jednom mjesečno nedjeljom

nakon svete mise dođe *Živa zajednica*, tada u crkvi sve oživi. Uistinu ne pretjerujem i ne uzмите to samo kao kompliment, nego je doista tako. Osim informacija, ima ponešto za svakoga, za srce, dušu, razonodu, može se reći lijek. Ako tako nastavite, bit ćete još popularniji. Hvala vam na božićnim i novogodišnjim dobrim željama.

Vaša Branka Englert, Aschaffenburg

PORUKE

SVETOZAR PRIBIČEVIĆ

Božićna poruka Srbima 1933. godine

Srpstvo treba listom da ustane protiv toga nedostojnog režima da bi spralo ljagu sa svog obraza. Nesme srpstvo da naseda bezdušnim vlastodršcima, koji prikazuju diktaturu kao nekakvu potrebu, da bi se spasla država i to tobože od rušilačkog i razornog hrvatskog pokreta i akcije. U ostalom, Srbi treba da uvide i shvate, da oni nemaju nikakvog ni moralnog, ni političkog, ni nacionalnog, ni historijskog prava, da vladaju nad Hrvatima i da ih silom (diktaturom) drže u zajednici sa sobom.

Istorijsko je iskustvo pokazalo, da će se pre Velebit srušiti u more i isušiti Dunav, Sava i Drava, nego što će se hrvatski narod odreći svoga imena i svoje narodne individualnosti. Pa kad Srbi to znaju – a to je jasno svima njima bez izuzetka – onda ima samo jedan stav koji je dostojan njihove prošlosti i koji može da odgovara njihovom osjećaju pravednosti, pa i njihovoj političkoj mudrosti – a to je da priznađu Hrvatima pravo, da se sami slobodno opredele prema ideji državne zajednice sa Srbima i da odluče o svojoj budućnosti.

Ali, kao čovek slobodnog duha i istinski demokrata, ja moram da izjavim da bi Srbi morali da poštuju i da priznađu volju Hrvata i odluku čak i u tom slučaju kad bi se oni izjasnili protiv svake zajednice sa Srbima, a za svoju potpunu i neograničenu samostalnost.

Ne mogu da zamislim ni za jedan čas tu mogućnost da Srbi ratuju sa Hrvatima zato što ovi neće da žive zajedno sa njima, da Srbi ognjem i mačem nametnu Hrvatima zajedničku državu. Takvo držanje osramotilo bi Srbe za sva vremena kao nasilnike i ugnjetače, a s druge strane ne bi to bilo nikakvo definitivno rješenje problema, jer bi Hrvati upotreбили prvu zgodnu priliku, prvi međunarodni sukob, da takvu nametnutu državu obore. I zato je najbolje, najmudrije i najpravednije što Srbi u pitanju odnosa prema Hrvatima mogu da učine, da im pruže beli list, da na njemu ispišu svoje zahteve. Svaki drugi put i rešenje značilo bi veći međusobni trzavice, sukobe i ratove, koji bi na kraju krajeva svršili katastrofalno za oboje.

GODINA ŽENE 1995.

ŽENE IMATE
RIJEČ

Položaj žene u društvu

Organizacija Ujedinjenih naroda proglasila je ovu godinu Godinom žene, što je prihvatila i Sveta stolica. Zato ćemo kroz cijelu godinu pisati o položaju žene u društvu, Crkvi, obitelji..

U današnjem svijetu žene gotovo svih društvenih slojeva i kultura uglavnom teže izlasku iz uskog kruga obitelji i domaćinstva te su najčešće i majke i domaćice i zaposlene žene. Takva je težnja često utemeljena na nužnosti, obitelji danas uglavnom ne mogu živjeti samo od muževljeve zarade, no njeni su krajnji razlozi daleko mnogostrukiji.

Zadnje je stoljeće donijelo oštru odvojenost doma i radnog mjesta, također je osamilo obitelj na malu obitelj dviju generacija, tako da je žena koja se posvećuje isključivo obitelji najčešće osuđena na izolaciju. Njena se djelatnost, osim toga, najčešće ne uvažava, već se za nju, čak i kad odgaja nekoliko djece, kaže da „ne radi“. A žene žele biti u dodiru s drugim ljudima, žele primijeniti i razvijati svoje stručne sposobnosti, žele sudjelovati u društvenim, kulturnim i političkim zbivanjima presudnima za svijet u kojemu žive.

Kako je vrijeme otvorene diskriminacije žena davno prošlo – nitko više ne diskutira o ženinom pravu glasa ili npr. pravu na školovanje na visokim školama – javna je djelatnost žena doista najčešće moguća, no ipak pod uvjetima koje je moguće nazvati prikrivenom diskriminacijom. Od žene se naime očekuje da preuzme pretežiti dio odgovornosti za dom i obitelj, nešto što se od očeva daleko manje očekuje, pa se njen profesionalni i javni angažman odvija pod dvostrukim teretom. Uz takvu opterećenost, uvijek uz osjećaj krivice da uskraćuje djeci i obitelji i da ih svojom odsutnošću dovodi u opasnost – što je najčešće nažalost i istina – žena mora ulagati višestruki napor kako bi bila ravna muškim kolegama te joj to tek dijelom uspijeva. Često je usto i žrtva predrasuda da su njene sposobnosti načelno slabije od sposobnosti muškarca, pa stoga žene danas u društvu posvuda obavljaju jednostavnije, slabije plaćene i manje uvažene poslove.

Prikrivenu diskriminaciju žene doživljavaju i u Crkvi. Tako su u njoj kao vjernice i kao djelatnice prisutnije od muškaraca, često osjećaju da ih se ne uzima dovoljno ozbiljno. Osim toga teško im se oteći dojmu da Crkva nedostavno djeluje na pedagoškim i socijalnim projektima kojima se unapređuju odnosi unutar obitelji, da u vlastitim okvirima nedostavno daje prilike ženama, te da kao društveni autoritet nedovoljno upozorava na položaj žene.

O tome kako same vide svoj položaj, te o svojim očekivanjima u „Godini žene“ govore tri žene iz Wiesbadena:

**Ivanka
Crnić,
24,
studentica**

Doživljam da je mjesto žene u Crkvi još uvijek nekako u pozadini. Njena je funkcija najčešće da bude svećenikova desna ruka: kao pastoralna suradnica, sekretarica, voditeljica župnih karitativnih poslova, a u bolnicama, vrtićima i staračkim domovima kao njegovateljica.

Usto, čini mi se, da se i takav posao žene u Crkvi ne cijeni dovoljno. Njegovanje bolesnika i starih osoba odgovorna je i izuzetno naporna služba, no često se na nju gleda kao na vrstu dužnosti koja kao da spada u žensku domenu, te kao da se samo po sebi razumije da ih obavljaju žene. Same žene, bilo da su redovnice, bilo svjetovne žene, sklone su raditi

samozatajno, ne nastoje isticati svoj trud i zasluge, te tako i dalje ostaju u pozadini. Željela bih da „Godina žene“ bude poticaj da u Crkvi, posebno u hrvatskoj Crkvi, započnu otvoreni razgovori o ovim temama. Posebno pak želim da Crkva počne razvijati intenzivne projekte za pomoć u pitanjima rađanja i odgoja djece te da postane aktivni sudionik u državnoj socijalnoj politici, a u prilog zakonskih i drugih mogućnosti koje podupiru obitelji; hvaliti vrednote majčinstva i obitelji te pozivati na dovođenje djece na vjeronauk, puno je premalo. No, Crkva također ne bi smjela isticati majčinstvo i obitelj kao jedine vrijednosti u životu žene. Za većinu žena važno je i profesionalno napredovanje i jedno od središnjih društvenih pitanja bit će mjere koje bi ženi olakšale i omogućile ostvarivanje i jedne i druge zadaće.

Svećenici su tražili poštivanje žene

**Joza
Rožić,
64,
spremačica**

Potječem iz vjerne seljačke katoličke obitelji iz sela Ljubunčića kraj Livna. Kod nas se molilo nakon ustajanja, za objedom i večerom, a nedjeljna se misa nije nikada propuštala. Sjećam se da mi je jedan od najljepših i najvećih doživljaja u djetinjstvu bio trenutak kada je moja sestra kod prve pričesti za dar, kao najbolja među više od stotinu djece koja su se te godine pričestivala, od našega župnika dobila krunicu. Veselila sam se zato jer sam je ja, kao starija, podučavala.

JAHR DER FRAU 1995

i Crkvi

Život žena bio je izuzetno težak. Žena izvan kuće nije smjela ništa reći, niti joj je padalo na pamet da se miješa u javne stvari ili da prigovara. I u kući je muškarac bio gospodar: često su npr. prvo jeli muškarci, a žene i djeca tek iza njih, ono što je osalo. U crkvi u Ljubunčiću muškarci su u crkvi stajali na jednoj, a žene na drugoj strani. No, istina je također da su naši župnici bili jedini koji su govorili u prilog ženi, koji su u svojim propovijedima upozoravali da ženu treba poštivati te koji su nastojali zaštititi ženu i djecu u obiteljima u kojima su muževi zlostavljali ili zanemarivali svoju obitelj. Svi svećenici koje sam poznavala upozoravali su muškarce da ženu treba poštivati. Ako je dakle netko nastojao poboljšati položaj žene, to su činili naši svećenici. Stoga mi se čini da mi od njih ne trebamo ništa više tražiti.

Žene rade,
muškarci vladaju

Vera
Tomašić,
35,
službenica

Žena danas ima puno uloga koje je izuzetno teško ostvariti u pravoj punini. Od nje se očekuje da bude zaposlena žena. U isto vrijeme muševci nemaju isti osjećaj odgovornosti, te ako i sudjeluju u brizi za njegu i odgoj djece te u vođenju domaćinstava, smatraju da pomažu, a ne da su suodgovorni za ta područja na isti način kao i njihova supruga.

U takvim okolnostima ženi ne ostaje dovoljno vremena da razvija svoje osobne sklonosti ili da pokuša sudjelovati u jav-

nom i političkom životu. Posljedica takvog stanja je činjenica da su u svim javnim tijelima pretežito muškarci, a što je posao ili dužnost odgovornija, žene su sve rjeđe. Tako svatko može vidjeti da u vrhovima privrednih, kulturnih ili političkih institucija gotovo i nema žena. Iste takve prilike vladaju i u Crkvi.

Od Crkve očekujem da jasnije upozorava na ovakvo stanje i da radi na promjeni svijesti, i onda kad se radi o odnosima muža i žene u obitelji, i onda kad se radi o odnosima muškaraca i žena u društvu.

Maja Runje

O istim pitanjima i dilemama
progovorile su i neke žene
iz Frankfurta:

Zapostavljene žene

A.E. 15 godina, gimnazijalka

Radovala bih se kada bi se u Crkvi nešto promijenilo. Žene su ondje uvijek zapostavljene, ne tako snažno kao prije, ali ipak. Posebno kod Hrvata je uvriježen stav da je ženi mjesto u kuhinji, a muško smije sve raditi i reći. Često se čuje „pa to je muško“. Poznajem djevojku koja pred izlaske mora sve pospremiti, a brat joj pravi nereda koliko hoće.

Ja kod kuće smijem onoliko koliko i moja braća. Po mome mišljenju bi bilo dobro da je to tako kod svih Hrvata.

Nemam baš uzor žene. Jedino kada molim, radije se obraćam Mariji. Marija mi je pomalo uzor u vjerskom smislu, no ne svakodnevno.

Sprječiti zloupotrebu
ultrazvuka

M.I. 21 godina, studentica

Dobro zvuči, no ne vjerujem da će se puno toga promijeniti. Bit će godina kao i svaka druga, makar bi bilo potrebno da se nešto promijeni. No promjene bi trebale nastupiti zato što su ljudi uvjereni u njihovu potrebu, a ne jer je kalendarom određeno. Treba u svijesti ljudi probuditi zanimanje da se takvim stvarima kao Godinom žene više bave.

Trebalo bi spriječiti da se u Indiji i nekim islamskim zemljama zlorabi ultrazvuk, te vrše pobačaji ženske djece. Neka radna mjesta bi trebalo osposobiti za žene.

U Crkvi napokon i cure mogu biti ministranti. Pitanje je da li i kod nas postoje ženske koje bi htjele biti u svećeničkoj službi. Mislim da mi nismo tako odgojeni.

Imam osobnog ženskog idola i željela bih ga uspjeti dostići. Majka Terezija i njezine akcije me fasciniraju, ali to nikada ne bih uspjela.

Više pozornosti
mladim majkama

J. Sp.-M. 58 godina, akademičarka

Kada je godina muškarca? Zar je jedna godina žene, a više godina muškaraca? Žene su već tematizirane, pa mislim da bi bile potrebne godine za akutne probleme, o kojima se ne govori, na primjer: djeca, siročad, žrtve ratova, žrtve u prometu, nasljedne bolesti, bolesni, ovisni o njezi. Za te teme nema recepata u društvu.

Godina žene je dobra za one koje inače ne dolaze do izražaja. Pozicija žene u društvu bi trebala biti toliko samosvjesna da nije potrebna **Godina žene**.

Očekujem da će se više razmišljati o zajedničkom dobru, a ne samo o osobnom.

Ovo slobodno, demokratsko društvo se brine samo o učincima, a ne o onima koji ne pridonose učinke, na primjer o djeci. Mlade pak majke ostaju same u odgoju, izolirane su u ovom društvu. Njima bi društvo bilo dužno pomagati, omogućiti im da ostanu dulje s malom djecom, a onda se vrate na radna mjesta. Društvu je potrebno mlado pokoljenje, pa bi zato na primjer moglo organizirati ustanove koje bi se privremeno brinule o djeci, dok majke odu na primjer u kino, na koncert.

Druga važna stvar je da žene pokažu više samopouzdanja i da kao takve sudjeluju na svim poljima gdje osjećaju poziv za djelovanjem unoseći nove, raznolike ideje. Probleme artikuliraju uglavnom muškarci. Zato žene moraju unijeti svoje aspekte u rješavanje problema društva.

Uzor mi je Majka Terezija, koja se nesebično žrtvuje za druge. Ona je tipičan primjer pomaganja drugima i u svemu tome nalazi životni smisao.

Nakon ovih razgovora i mnogih prijašnjih pitam se da li nam je uistinu potrebno to proglašavanje **Godine žene?** Ili trebamo prihvatiti istinsku ravnopravnost i svakome bez obzira na rasu, vjeru, spol, pružiti mogućnost da se razvije u osobu sposobnu za život u društvu zdravijem od našega? Zasučimo rukave, svijet možemo mijenjati u malome, sitnim koracima. v.š.

BOŽJI PUTOWI

ODLAZAK U SAMOSTAN

Moje zvanje karmelićanka

Bože, hvala Ti što si mi tako malo uzeo, a tako mnogo darovao.

Hvaljen Isus i Marija!

Dragi čitatelji časopisa „Živa zajednica“. Javljam Vam se iz Zagreba. Zovem se Mirela Spajić, devetnaestgodišnja sam djevojka i kandidatica kod sestara Karmelićanki Božanskog Srca Isusova sa sjedištem u Zagrebu, Vrhovac 29.

Željela bih vam ukratko opisati svoju životnu priču. Doista, veličanstven je Bog u svojim djelima, osobno sam to iskusila u svom prognaničkom križu. Dok se rat počeo žestoko širiti Bosnom i Hercegovinom odlučili smo moja obitelj i ja potražiti sigurnije mjesto. Tako smo stigli u Njemačku, gdje smo kao izbjeglice živjeli nešto više od dvije godine. Bili su to dani velike neizvjesnosti ali i velike nade. Vjera i povjerenje u Boga zauzimali su sve više prostora u mojem srcu. Provodila sam sate u molitvi razmišljajući o svojoj budućnosti. Uspjela sam usred tolikih životnih ponuda zamijetiti tihi zov svoga Prijatelja i Spasitelja – Isusa. Sazrijevala je u mojem srcu odluka da podem Kristovim putem. Svoju želju otkrila sam svojim prijateljima Ani i Ivanu Bošnjak. Dogovorili su mi susret s o. Zvonkom Kurečićem koji je tih dana boravio u Njemačkoj. Zahvalna sam o. Zvonku koji mi je s toliko ljubavi opisao život pojedinih redovničkih zajednica. Razmišljala sam i molila, i jednog dana odlučila pridružiti se zajednici sestara Karmelićanki Božanskog Srca Isusova. Možda će se u mnogima javiti pitanje: Zašto baš ovaj red? Privukao me jednostavno razvijen i življen molitveni život, želim ostvariti

onaj intimni mir dubinskog sklada svoga bića s Bogom. Želim cijelim bićem ući u ljepotu Evanđelja, u ljepotu života posve predana spasenju čovječanstva. Nalazim se na početku svoga puta prema ostvarenju svojih ideala. Vjerujem u Božju ljubav i pomoć sestara Karmelićanki BSI. Na koji način ova Družba djeluje i živi opisat ću u nekoliko redaka. Družba sestara Karmelićanki Božanskog Srca Isusova je nova mladica isključila iz panja, starog časnog Karmela, prožeta novim duhom svete Terezije Avilske i svetog Ivana od Križa.

Družbu osniva u Berlinu 1891. Majka Marija Terezija od sv. Josipa, Ana Marija Tauscher. Počinje otvorenjem domova za nezbrinutu djecu. Tom radu ubrzo pridružuju se velikodušne djevojke te se Družba širi i na druge kontinente.

Našu terezijansku karizmu gledamo prije svega u težnji za sjedinjenjem s Bogom po životu po kojem i molitva, prije svega mislena, zauzima prvo mjesto, kao apostolska služba u Crkvi.

U doba I. svjetskog rata Družba je prešadana i na naše hrvatsko tlo. Danas sestre djeluju u 8 kuća u Hrvatskoj i jedna u BiH. Zahvaljujući misijskim zvanjima, naša Hrvatska Provincija otvara Karmel Bož. Srca Isusova u Brazilu. Danas naša Hrvatska provincija broji oko 130 sestara, 11 novakinja, 10 postulantica i 20 kandidatica.

Naša molitva, naša zadovoljština i odricanje imaju apostolski učinak. Molimo, žrtvujemo se i dajemo zadovoljštinu s

Mirela Spajić u karmelićanskom samostanu

apostolskom svrhom, upriličujemo tjedno višesatno klanjanje i mjesečnu svetu uru. Sestre se bave kršćanskim odgojem djece i mladeži te brigom za starce i starije u našim domovima. Napuštena djeca najljepši su ukras naših samostana. Dolaskom demokracije imamo priliku za ponovno otvaranje odjeljenja za nezbrinutu djecu višeg uzrasta, što nam je u komunističkom sistemu bilo uskraćeno.

Sestre se uključuju u karitativno i apostolsko poslanje Crkve. Poučavaju u vjeri djecu i mlade. Okupljaju mlade djevojke na duhovne susrete u svojim samostanima. Brinu se za ljepotu i dostojanstvo službe Božje, vode jaslice i dječje vrtiće. Da bi sav ovaj veliki i plemeniti rad mogle radosno i vjerno obavljati sestre se nadahnjuju svijetlim i herojskim likom svoje osnivateljice kojoj je geslo života bilo:

„Boga u svima gledati,
Bogu u svima služiti,
Boga u svima ljubiti.“ Mirela Spajić

FRANCUSKA

U svom raseljavanju Hrvati su dospjeli, može se reći u sve dijelove svijeta pa tako i u Francusku. Negdje su zajednice Hrvata brojnije a drugdje su to samo pojedinci. Međutim, kod velike većine njih ostala je čežnja za slobodom i samostalnom Hrvatskom. Iako su mnogi i ovdje našli drugu domovinu, prva je ipak prva, Hrvatska. Jedan je od takvih i gospodin Josip Jurasinović koji sada živi u Clermont-Ferrand u središnjoj Francuskoj. Iako je Hrvata u ovom gradu malo, Josip je od početka rata u Hrvatskoj, a kasnije i u Bosni i Hercegovini,

Ljubav je domišljata

nastojao širiti istinu među Francuzima te prikupljati pomoć za žrtve rata. Tako je između ostaloga pisao zastupnicima Francuske u Europskom parlamentu te Giscard d'Estaingu, a izdao je i nekoliko prigodnih markica koje izvrsno oslikavaju sudbinu hrvatskog naroda u ovom ratu. U humanitarnom radu teško je nabrojiti sve što je ovaj naš čovjek učinio za Hrvatsku i za Bosnu i Hercegovinu. Tako je tone i tone hrane, robe i lijekova, invalidskih kolica poslao u domovinu: u Zadar, Split, Novsku, Medugorje, Zagreb, Makarsku, Našice, Komižu, Dubrov-

nik...Trenutno gospodin Jurasinović radi na prikupljanju pomoći za djecu stradalih branitelja u Hrvatskoj i Hercegovini.

Doista, ovaj čovjek je ostvario onu izreku sv. Pavla kako je ljubav domišljata. I konačno, njegova je najveća želja da se vrati u domovinu.

I. B.

OBITELJ • FAMILIE

Piše: Alen Legović

Hladan oproštaj od obitelji?

Prošla je godina trebala biti posvećena roditeljima i djeci – a ova je godina proglašena godinom žene

Jeste li već zaboravili i otpisali 1994. godinu? Sjećate li se? Bila j to godina s mnogo slika koje su prikazivale djecu, djecu s mnogo pitanja, nestašnu i siromašnu djecu. Najčešće su to bila djeca tamne boje kože koja su krasila stranice novina i časopisa. Služili su kao ilustracija za proizvode koji su govorili da takve djece uopće ne bi smjelo biti. U godini obitelji koju su poglasili Ujedinjeni Narodi za 1994. godinu, slika djeteta je postala za nas slika strave: dijete je postalo metafora za ugrožavanje blagostanja i razvoja, pa čak i preživljavanja. Pokazalo se posebice ovdje u Njemačkoj, koliko je odnos prema djeci, majkama i očevima postao težak. Ono što je od davnina samo po sebi razumljivo – da je obitelj središte društva – danas je postalo pitanje individualnog izbora i danas konkurira drugim planovima življenja. Obiteljska retorika i biografije ljudi već odavno se ne slažu jedno s drugim, u svim zapadnim društvima dolazi do proturječnosti.

Društvo kažnjava obitelj

Već na početku godine obitelji, u prosincu 1993. godine, kada se i roditelji i djeca spremaju što ljepše proslaviti Božić kao blagdan obitelji, na upite Allensbach-Instituta za demoskopiju bilo je onih koji su izjavili: „Ovo društvo kažnjava ljude koji se odlučuju za obitelj. Te ljude distancira od životnog standarda i ugleda, a iznad svega omalovažava se učinak i posao majke u obitelji“. Na početku godine obitelji nitko nije računao s bilo kakvim novostima. Uslijedio je šok.

Zveckale su blagajne. Pitanje obitelji postavljeno je u Njemačkoj kao pitanje financiranja. 40 milijardi maraka dobiva država na uzdržavanju djece, a 'samo' osam milijardi odlazi u džepove obitelji bez djece kao „premija“. Umirovljenici se uzdržavaju sa 160 milijuna, izjavio je sociolog Jürgen Borchert, a uzdržavanje obitelji financiraju – obitelji. Govori se o izumiranju obitelji – i o tome da samo u Njemačkoj žive gotovo dva milijuna djece ispod životnog minimuma. Reakcije na ove brojke i činjenice kod nekih ljudi su zastrašujuće: „Tko ima djecu je lud!“ Te

riječi potječu iz usta jedne dame – liječnice koja se odlučila za nešto lakše uzdržavajuću pratnju marke Porsche.

Licemjerstvu nema kraja. Već smo se privikli na parole da imamo „tako veliko srce za djecu“ i zbog toga gradimo još više cesta, a pločnike prepuštamo biciklistima za njihov divlji lov na djecu i pješake. S osjećajem srama primjećujemo da je sve manje djece u parkovima, ali zato sve više pasa i mačaka.

Neće djecu

Možemo reći da se etablirao novi antiobiteljski ton, a to nije samo fenomen naših sugrađana Nijemaca: u londonskom *Guardianu* jedna novinarka pod naslovom „Zašto ne bi trebalo roditelje ni vidjeti ni čuti?“ izjavljuje jednostavno i bez pardona, da joj se gadi kada ugleda trudnicu, posebice na bazenu ili na gimnasti-

ci. U Kölnu je postavljena jednočinka na temu obiteljskog života kao orgija nasilja pod naslovom „Ljubav je kada drugoga udaraš“. Postavlja se pitanje, je li opravdana tolika briga o obiteljskoj svaki-dašnjici. U gradovima ionako polovica ljudi žive sami, kao takozvani 'single'. Četvrtina žena vjerojatno nikada neće rađati, tri četvrtine roditelja ne žele drugo dijete. Često nailazimo kod Nijemaca kao raku na ove brojke na odobravajući odgovor: „Das ist ja prima!“ Komu njemački pomladak? Želja za vlastitim djetetom u Njemačkoj i drugim zapadnim zemljama nije više uobičajena. Dok je rađanje djece prije bio „obavezan program“, danas se označuje kao nepromišljenost. U svijetu kojeg diktira zarada, dobit i slobodno vrijeme, želja za djetetom se obrazlaže mucavo („mislim da je to lijepo“). Onaj tko se ipak odlučuje za djecu, promatran često puta i vrlo brzo iz perspektive onih koji taj osjećaj nikada niti neće doživjeti, pobuđuje sumnju da se odao kiču ili čak nekoj narodnoj ideologiji. Nažalost o ovoj temi u hrvatskoj se ▶

HANAU Dragana i Anto

Još prošle godine, na svetkovinu Uskrsa, vjenčali su se Dragana Galić i Anto Hrnjkaš. Hrvatsku katoličku zajednicu u Hanau oni su već obogatili prinovom, jer im je 7. siječnja kršteno prvo dijete. I taj je događaj u službi naroda, Crkve i obitelji. M.K.

OBITELJ • FAMILIE

INTERVIEW

Vatikan
je za

U organizaciji Süd-Ost Europa Kultur e.V. održano je (7.1.) u dvorani gradske vijećnice Schöneberg predavanje na temu

Žz: Kriza u Hrvatskoj vezana je uz pitanje krize u BiH. Kako Vi gledate na probleme oživotvorenja Washingtonskog sporazuma i Federacije BiH, te buduće konfederacije s Hrvatskom?

Ivo Komšić: Od početka agresije na Hrvatsku kriza i stanje u Hrvatskoj i BiH bili su povezani, a napose od onog trenutka kad je izvršena agresija na BiH, tako da je potpuno logično i razumljivo da se rješenja za BiH i za Hrvatsku traže u sklopu jednog jedinstvenog mirovnog projekta. Ovo rješenje s Federacijom i mogućnošću konfederacije je sigurno jedno od najboljih rješenja koje se dosad pojavilo u sklopu mirovnih pregovora o rješenju krize u bivšoj Jugoslaviji, jer Federacijom smo uspjeli zaustaviti sukobe između Bošnjaka-Muslimana i Hrvata u BiH. Federacijom smo uspjeli nametnuti jedan model uređenja države koji je prihvatljiv, vjerujemo, i za srpski narod u BiH. Konfederacija Rep. Hrvatske s federalno uređenom BiH je onda rješenje i za RH a i za BiH, jer BiH je i zemljovidno, politički i gospodarski naslonjena na Hrvatsku i put na Zapad.

Federacija – jedno od najboljih rješenja

Žz: Kakva je perspektiva Federacije?

I. K.: Federacija će zavisiti od političkih aktivnosti i od onih snaga koje će se, i iznutra i izvana, zalagati za uspostavu Federacije. Kad to kažem, onda mislim na to, da je Federaciji još uvijek potrebna čvrsta i jasna podrška izvana, onih zemalja koje su otpočetka bile za opstanak BiH, posebno SAD koje su na neki način bile pokrovitelj Washingtonskih sporazuma. Dakle, neophodno je potrebno i dalje izvana vršiti pritisak na međunarodnu zajednicu i na sve aktere provedbe Federacije unutar BiH, da Federacija zaživi. Naravno, ta međunarodna podrška i izvjesni politički i diplo-

▶ javnosti gotovo i ne raspravlja, premda je doslovno od životne važnosti za budućnost.

Često se u Njemačkoj može čuti da se strancima treba dati njemačko državljanstvo, da bi popunili manjak u mirovinskom osiguranju, a to je cinično, jer se vrlo često želi iskoristiti situacija stranaca i izbjeglica da bi se 'poslužilo' stroj njemačke mirovine. Ipak, postavlja se pitanje, zašto suživot ljudi sa svojom djecom postaje drugima sumnjiv, zar bi ti drugi ljudi radije izumrli nego se branili od izrabljivanja ili preziranja?

Istina je, da je obitelj pobudila očekivanja „sretnog svijeta“ – pa ipak ih je razočarala. Nostalgične slike 19. stoljeća pokazuju pobjedu patrijarhata. Majka, pognute glave među mnoštvom djece, a „gospon“ ukočene brade vlada nad svima. Strahotu takvih prilika opisali su sociolozi – kao radionicu podmuklica, ponizno odanih „Führeru“.

Revolucionari poslijeratnog doba nisu željeli biti djeca sretnih prilika. Njihova sjećanja na djetinstvo zaklinju suženost i sitničavost. Kriza obitelji pokazuje se i u odgovorima djevojaka koje, na pitanje kako sebi planiraju budućnost, izjavljuju da ni u kojem slučaju ne žele živjeti kao njihove majke.

Žena u nevolji

Za žene je osnivanje obitelji danas najveći rizik pada u siromaštvo. Žene koje dobiju djecu, tako jedna studija Ministarstva za žene pokrajine Niedersachsen, u velikoj većini imaju iskustvo, da se muškarci čim postanu očevi, povlače iz radova u domaćinstvu, a udubljuju u svoj posao. Postavlja se akademsko pitanje, radi li se o genetskoj dispoziciji koja muškarce čini nesposobnim za partnersko svladavanje problema svakidašnjice, ili je taj manjak možda dio odgoja kojeg su dobili od njihovih majki. Realno je da žena danas prihvaća činjenicu da roditeljske dužnosti i kućanstvo u najvećem broju slučajeva ostanu na njezinim leđima. Napokon, ništa više ne smeta nesigurnom radnom odnosu za kojeg još mora podnositi ruglo, ako svoj posao dobro napravi. Ništa smješnije od brižljivo napravljenih kreveta! Za kaznu ostaje mirovina ispod egzistencijalnog minimuma – a rastavljene žene (danas u Njemačkoj je to svaka treća žena) im se prije ili kasnije pridruže. U Njemačkoj su 40% primalaca socijalne pomoći rastavljene žene s djecom. Kada bi se u školi zaista učilo za život, tada ne bi više bilo djevojaka, koje bi se upuštale radati djecu.

Godina obitelji je pojasnila da se ništa neće mijenjati. Još uvijek se odgajanje djece ne ubraja u mirovno osiguranje kao normalan rad. Nadajmo se da se neće ostvariti obiteljska politika koju je jednom formulirao Ulrich Beck, sociolog iz Münchena, da bi se žene trebalo držati što dalje od radnog tržišta, a istovremeno od njih dobivati ispeglane košulje. Sve više cijelodnevnik vrtića u Njemačkoj se pretvara u poludnevne, tako da žene ne mogu raditi niti pola dana. Obiteljska politika u Njemačkoj 1974. godine izgledala je kao da za cilj postavlja obitelji s jednim ili niti jednim djetetom. Danas u Hamburgu obiteljska politika znači potrošiti 40 milijuna maraka na opločenje grada u mramoru s jedne strane, a smanjenje izdataka za školstvo na 12 milijuna maraka s druge strane. Jasnije se ne može pokazati komu ili čemu se daje prednost.

Rastavljeni

Takvi politički znakovi neće proći nemjetno pored djece. Sve češće su djeca financijski teret svojih roditelja. Pri tome je odgoj djece danas mnogo teži nego nekada. Pred kućom divlji promet, na televiziji vreba nasilje međunarodnih tvrdki (reklame), u školama se odgajaju posloprimatelji budućnosti. A ne zaboravimo i rat u domovini i njegove posljedice ne samo kod hrvatske djece. Za sve to je potrebno stalno nadgledanje i potpora, a to je više nego mnogi roditelji mogu dati. Zajednički život s djecom je čisto proba izdržljivosti, od koje bježe oni koji to mogu – roditelji. Svakog dana u Njemačkoj 300 djece postaju siročad zbog rastave. Pri tome čini se dirljiva predodžba da bi obitelj trebala posredovati sigurnost, ljubav i solidarnost. Pogled unatrag pokazuje nam da su spomenute vrijednosti u prošlosti učene vrlo površno.

Naša očekivanja sretnijih dana upućuju se sada na proizvode raspada male obitelji. Feministice hvalje odgoj djece bez muževa, kao da nas to ne vodi matrijarhatu (ili možda prije: mama će već sve...). U hvalospjevima tako nekonvencionalne patchwork-obitelji oživljuje ponovno čežnja za velikom obitelji (i potiskuje troškove bolova rastave, očaja, siromaštva). Sama obiteljska politika ne može pružiti alternativu, ali morala bi barem stvoriti uvjete, pod kojima se izbor da se živi s djecom ne bi kažnjavao. Jednom će ovom velikom socijalnom nekontroliranom eksperimentu doći kraj. Vidjet ćemo kako će to doživjeti djeca. Da li su bili sretni u našim improviziranim pokušajima suživota? Ili im je definitivno dosta obitelji. ■

PROF. IVO KOMŠIĆ, POLITIČAR, SARAJEVO

državu BiH

Kakve su šanse bosansko-hercegovačke federacije. Predavanje je održao prof. Ivo Komšić, član Predsjedništva Republike BiH, predsjednik HSS-a BiH i predsjednik Hrvatskog narodnog vijeća BiH. Nakon predavanja razgovarali smo s prof. Komšićem o situaciji u BiH.

matski pritisak nije dovoljan. Da bi Federacija uspjela u BiH, moraju postojati unutrašnje snage jasno profilirane i opredijeljene za Federaciju. Ali, moramo biti objektivni, postoji i mnogo prepreka, jer još uvijek ima onih koji s Federacijom žele, prije svega, podijeliti BiH, koji misle da Federaciju treba ograničiti samo na jedan određeni prostor Rep. BiH. Kad to kažem, onda mislim na neke zemlje iz Kontaktne skupine koji takav model Federacije žele nametnuti i omogućiti Srbima da stvore svoju nacionalnu državu u BiH, pa čak i da uđu u neki konfederalni odnos sa Srbijom. To su neke objektivne poteškoće, ali ja se ipak nadam da će pobijediti one snage koje su za Federaciju.

Žz: Hrvatskoj je dosta zamjereno u bošnjačko-muslimanskim krugovima što nije intervenirala kada su Srbi iz okupiranih područja napali Bihać.

I.K.: Da. Postojale su te zamjerke, iako, kad dajemo takve ocjene moramo biti oprezni. Naravno, da bismo mi u BiH voljeli da se to dogodilo, da je Hrvatska, bez ikakvih kompromisa energično izvršila intervenciju i možda sa svojim snagama, koje su sada već moćne, probila jedan koridor prema Bihaću s najbliže točke iz Hrvatske. Međutim, mi moramo imati razumijevanja za poteze hrvatske politike i moramo imati sve informacije o tome kada dajemo te ocjene. Hrvatska djeluje u određenoj međunarodnoj konstelaciji, njen odnos nije popuno autonoman i samostalan. Potpuno je izvjesno, da su neke, veoma utjecajne svjetske sile tražile od Hrvatske suzdržanost u ovom slučaju, obećavajući da će one riješiti taj problem uz pomoć NATO-a. Nažalost, izgleda da hrvatsko vrhovništvo nije imalo one informacije koje smo mi imali u Sarajevu, a to je obećanje dužnosnika UNPROFOR-a Karadžiću i njegovim

snagama da do intervencije NATO-a sigurno neće doći. Vidite, Hrvatska se, dakle, našla u tom raskoraku i činila je samo ono što je mogla. Ja mogu reći, s tim informacijama raspoložem, Hrvatska je činila mnogo da pomogne Bihaću. Tu moramo biti pravedni kad dajemo tu ocjenu. Činila je zapravo ono što je u tom trenutku bilo dopušteno i što je bilo moguće i mi smo zahvalni na tome.

Vratiti povjerenje

Žz: Još se plaća cijena sukoba između Bošnjaka i Hrvata i teško je uspostaviti povjerenje?

I.K.: Cijena je velika osobito kad je povjerenje u pitanju, jer koliko su se dvije vojske do jučer sukobljavale i ulazile u veoma žestoke sukobe, u kojima su čak počinjeni zločini nad civilnim stanovništvom, i s jedne i s druge strane, onda je vraćanje povjerenja najteže i to je jedan proces koji mora dugo trajati. Mi možemo biti zadovoljni sadašnjim stanjem u odnosima dviju vojski koje su do jučer ratovala na tlu BiH. Doduše, mi smo očekivali i više, mi koji smo bili veliki optimisti, međutim, treba shvatiti da obje vojske djeluju u nekim uvjetima koji su dati, ograničene su često i političkom voljom onih koji o njihovoj upotrebi odlučuju. Postoji otvoren ustavno-pravni prostor za veću suradnju ovih dviju vojski, postoji prostor za njihovo zajedničko djelovanje i postoji prostor za stvaranje jedinstvenog zapovjedništva, Armije BiH i HVO-a. To je jedan proces, to je posao vlade Federacije i Rep. BiH i mi se nadamo da će oni taj posao uskoro završiti.

Žz: Vaš stav u svezi s UNPROFOR-om?

I.K.: Odnos prema UNPROFOR-u nije jednostavan. Najlakše bi bilo navesti sve nedostatke u ponašanju pojedinih postrojbi UNPROFOR-a na tlu BiH i

kazati da smo mi nezadovoljni i da oni treba da idu. To bi bilo najlakše, međutim, to ne bi riješilo naše probleme. Mi imamo jako mnogo primjedbi na ponašanje UNPROFOR-a, pogotovo na ponašanje glavnog zapovjednika generala M. Rosea, koji se u nekim situacijama otvoreno stavlja na stranu agresora. Osnovni problem je, što glavni zapovjednik UNPROFOR-a za BiH nastoji da se bavi politikom a ne da izvršava naredbe i rezultate dogovora koje mi postignemo s civilnom upravom UNPROFOR-a. I pored svega toga, mi moramo to istaći, da bi nama bilo mnogo teže kad UNPROFOR-a ne bi bilo i zato u odnosu na UNPROFOR treba biti veoma oprezan. Bez obzira na sve nedostatke, on nama na neki način olakšava situaciju.

HNV i HSS za opće dobro hrvatskog naroda

Žz: Uloga Hrvatskog narodnog vijeća u političkim zbivanjima u BiH?

I.K.: HNV je odigralo veoma značajnu ulogu u ovih godinu dana svoga postojanja i rekao bih, čak, odlučujuću ulogu u uspostavi mira između dva naroda, a posebno u prekidu neprijateljstava između HVO-a i Armije BiH. HNV je izvršio tijelo sabora Hrvata, održanog 6. veljače 1994. u Sarajevu, a znamo da je taj Sabor donio jedan novi mirovni projekt za razliku od onog mirovnog projekta kojeg je stalno nametao u Ženevi lord Owen uz pomoć Stoltenberga. Taj mirovni projekt, koji je bio zasnovan na federalnom uređenju BiH, dobio je svoju podršku u međunarodnoj zajednici, na temelju njega je došlo do Washingtonskog sporazuma i prekida borbi u BiH, prekida neprijateljstva između dva naroda. Ako analiziramo deklaraciju koju je Sabor 6. veljače 1994. donio, onda je HNV, ►

INTERVIEW

► kao izvršno tijelo toga Sabora, ostvarilo gotovo sve točke te deklaracije i mi s toga aspekta možemo biti zadovoljni. Naravno, nismo zadovoljni s odnosom prema HNV-u, jer stranke koje smo mi, ustvari, svojim mirovnim projektom ponovno vratili na vlast u Republici odnosno Federaciji BiH, moglo bi s više uvažavanja prihvaćati prijedloge HNV-a.

Žz: *Gospodine profesore, vi ste predsjednik HSS-a za BiH. Dokle se stiglo u osnivanju ogranka HSS-a na slobodnom teritoriju BiH?*

I.K.: Mi smo HSS obnovili 12. travnja 1993., dakle neposredno nakon izbijanja sukoba između Armije BiH i HVO-a. To obnavljanje i reaktiviranje te stranke u BiH imalo je za cilj da srpiječi sukobe, jer mi smo očekivali i analizirali smo stanje na terenu, znali smo da će do tih sukoba doći. Stranka je od početka bila za to da se nagomilani problemi između dva naroda prevladavaju i da do sukoba ne dođe. Stranka je od početka imala politički program prema BiH, mi smo bili za to da BiH opstane u svojim međunarodno priznatim granicama kao država, ali da njena vlast, državno ustrojstvo, bude drugačije, da ona bude decentralizirana i da na neki način omogući svakom narodu da bude, kako mi to kažemo, svoj na svome. Naravno, da nismo mogli djelovati na širem području BiH sve dok su trajali sukobi, dok su trajala neprijateljstva, međutim, u posljednje vrijeme odnosno posljednjih mjeseci taj prostor je otvoren i mi smo već formirali upravu kantonalnih organizacija za tuzlanski kanton i zeničko-dobojski kanton i tu smo formirali općinske orga-

nizacije. Sav je taj proces u tijeku, tako da ćemo već s time pokriti veliki prostor Federacije, gotovo najveći, i onda nam ostaje još prostor Lašvanske doline i Hercegovine.

Papa je s nama

Žz: *Kako su Bošnjaci, a i Srbi, primili vijest o imenovanju nadbiskupa Puljića za kardinala Katoličke crkve?*

I.K.: Svi su u BiH, barem oni koji su lojalni ovoj državi, primili tu vijest s oduševljenjem. Ona za nas nije bila neko veliko iznenađenje, jer znajući kakav je odnos Pape prema BiH i kakav je odnos Vatikana u cjelini prema BiH u rješavanju naše krize, mi smo očekivali da bi naš nadbiskup mogao postati kardinal, pogotovo što je on imao otpočetka jasno profiliran stav prema BiH, i što je on, s tog univerzalnog, kršćanskog stanovišta, ustvari branio BiH, ne samo od agresije već i od unutarnjeg razaranja. Branio ju je od unutarnjih sukoba i nastojao zaštititi hrvatski narod a onda, naravno, i bošnjačko-muslimanski i srpski narod, onoliko koliko je njegova riječ mogla biti djelotvorna. Vijest je primljena zaista s oduševljenjem i mi smo to primili snažnije nego što je bilo pojedino priznanje zemalja BiH, jer to je jasan signal da Vatikan ne odustaje od BiH kao države i da će on i dalje svojim moralnim utjecajem, koji ima u svijetu, i Sveti Otac osobno, raditi na tome da se BiH sačuva u međunarodno priznatim granicama. Pogotovo je to veliko priznanje Hrvatima u BiH, odnosno katolicima u BiH, jer Sveti Otac je tim imenovanjem ustvari rekao da je on sa svima

nama, da je sa svim ljudima koji pate i da je on trajno u BiH. To je ono što je za nas veoma važno, ne samo s moralnog i vjerskog stanovišta, već i s političkog.

Žz: *Da li je, nakon krvave, ratne drame, suživot u BiH moguć?*

I.K.: Da. Bez obzira na dubinu tragedije, a ona je velika, suživot je moguć. Naravno, bit će teško na onim mjestima gdje su počinjeni zločini jednih prema drugima, jer sve su vojske činile zločine, samo je pitanje opsega u kojem je to urađeno. Oni koji su to pretrpjeli, oni će teško prevladati situaciju u kojoj su se našli i trebat će im mnogo energije i mnogo snage, mnogo nade da se to dogodi. Međutim, na ostalim prostorima to neće biti tako veliki problem, čak i kod onih ljudi koji su osobno pretrpjeli tragediju. Osjeća se da ipak ljudima nije ovladala mržnja. To je ono što ohrabruje. Kad putujete po BiH, razgovarate s ljudima koji su preživjeli tu tragediju, oni ne osjećaju tako veliku mržnju, kao što se moglo očekivati, što znači da je narod čvrst, da u narodu postoji još dovoljno moralne supstance koja može podnijeti dubinu ove tragedije i to je ono o čemu mi moramo voditi računa, to je ono što politika ne bi smjela upropastiti. Politika bi to morala uvažiti i na to nadograđivati svoje političke stavove i usmjeravati svoju djelatnost. Ukoliko to politika bude znala, mi ćemo moći prevladati situaciju i zajednički život će biti moguć i na onim prostorima gdje su bili otvoreni sukobi, a na onim prostorima, gdje nije bilo otvorenih sukoba, taj život i sada postoji i on nije doveden u pitanje.

Razgovarao: Ivek Milčec

DOMOVINA • HEIMAT

BOROVICA **Župa spravnjena sa zemljom**

Jedna od najteže stradalih župa u Bosni jest i slikovita planinska župa Borovica kod Vareša. U tom selu nema čitave nijedne kuće, a spaljena je i razorena i župna crkva. Mnogi župljani Borovice žele se vratiti u to nekad pitomo planinsko mjesto. O tomu nam je pismo iz Zagreba poslao jedan bivši župljanin Borovice.

Osjećam potrebu da kao rođeni sin župe Borovica u Bosni i Hercegovini iznad Vareša potaknem nadu u povratak. Iz Borovice sam otišao prije 25 godina, a sada s obitelji živim u Zagrebu. Dragi moji Borovičani, imajte još snage do vjerojatno skorog povratka. Unatoč teškoj informacijskoj probojnosti o svemu što se grozno dogodilo našoj župi, kao i nekim drugim župama u BiH, ipak se došlo do

pravih dobrotvora, koji su spremni pomoći svima koji pate. Od blagdana Svih svetih 1993. godine proživljavate svoj križni put, a mnogi od vas ostadoše i bez svojih najmilijih, koji su svoje živote žrtvovali za svoju rodnu grudu, za svoju Borovicu. Nastradali smo i zato što smo Hrvati i katolici, te što smo kroz više od 500 godina uspjeli sačuvati svoj vjerski, nacionalni i kulturni identitet. Kao takvi,

kao kršćani moramo imati snage i oprostiti opakim ljudima koji počinise zvjerstva i u našem kraju.

Nakon borovičke tragedije Borovicu su po prvi put 17. 4. 1994. posjetili župnik vlč. Mato Majić svećenik o. Marijan Bešlić, član Družbe Isusove. Oni su toga dana pokopali Luciju Bešlić, majku o. Marijana iz Borovice. Majka mu je umrla u Splitu kao prognanica. Poslije pokopa obišli su župu i uslikali ruševine, prah i pepeo. Sve je nakon pljačke srušeno: crkva Preobraženja Kristova, župni ured, vjeronaučne dvorane i oko 1200 obiteljskih kuća i gospodarskih objekata.

Drugi put je župnik Majić posjetio Borovicu 8. svibnja 1994. s humanitarnom udrugom „Krov nad glavom“ iz Essena. Ta udruga je spremna pomoći u obnovi Borovice. Uz jamstvo međunarodne

DOMOVINA • HEIMAT

zajednice u siguran povratak ponovno će iz ruševina i pepela oživjeti draga nam Borovica. Za program obnove Borovice i drugih župa u BiH brinu se ljudi dobrog srca, koji su daleko ali i blizu teškim tragedijama Bosne. Nadahnuti dobrotom spremni su pomoći u obnovi Borovice.

O.dr.Stjepan Kušan, bivši provincijal zagrebačkih isusovaca, a sada upravitelj ureda isusovačke izbjegličke službe u Zagrebu, koja djeluje od kolovoza 1993., organizirao je pružanje pomoći. Sa svoja dva inozemna subrata, o. Jan Stuytom iz Nizozemske i o. Erichom Droeglerom iz Austrije, koji su već radili kao organizatori pomoći i duhovnici u Vijetnamu i drugim zemljama, pridonijeli su najviše za pružanje pomoći Borovici i Borovićanima. Osim njih je potrebno spomenuti mnoge druge, ali na poseban način poštovanu donatoricu Michiko Inukai iz Japana, koja je i sama stradalnica iz II. svjetskog rata.

Na početku ovog projekta pomoći planirana je obnova župe Borovica i muslimanskog sela Stupnog Dola.

Spaljena Borovica

Nakon križnog puta, dragi Borovčani, naša župa će biti ponovno lijepa i nezaboravna za svakog putnika dobronamjernika kao i uvijek kroz povijest.

Zahvaljujem uredništvu *Žive zajednice* što je našlo prostora i za župu Borovica,

što će, nadam se biti zanimljivo i korisno svima koji vole hrvatski narod, a bit će posebna radost Borovićanima koji su se raspršili širom Europe.

S poštovanjem **Nikola Matošević, dipl. oec.**

BISTRICA/USKOPLJE

I u ratu crkvu grade

Mještani Vilić Polja započeli su gradnju crkve u jeku rata. Crkva je u listopadu pokrivena, ali je za daljnju gradnju nestalo sredstava, pa je potrebna pomoć.

Gotovo čitava hrvatska katolička župa Bistrica kod Uskoplja / Gornjeg Vakufa / (u srednjoj Bosni) pala je pod nadzor bosansko-muslimanske vojske u kolovozu 1994. Župna crkva u Bistrici je obeščašćena i teško oštećena. Od 400 katoličkih kuća u župi, spaljeno je 280. Jedino slobodno selo bistričke župe jest Vilić Polje. Mještani Vilić Polja započeli su gradnju podružne crkve već prve godine

rata, ali je gradnja prekinuta u vrijeme muslimansko-hrvatskog sukoba, jer je selo bilo na prvoj borbenoj crti. Čim su prestali sukobi, gradnja crkve je nastavljena. Koncem listopada crkva je pokrivena. Nu, još uvijek nema vrata, prozora, mrtve ploče, krovišta nad svetištem... Vjernici se ipak okupljaju na mise i u takvoj crkvi, iako je hladno a zima na vratima. Hrvati skopalskog kraja nemaju više

sredstava za gradnju jer su iscrpljeni ratom, a sami jedva sastavljaju kraj s krajem. Unatoč tomu oni žele dovršiti svoju crkvu, koja je duga 27, a široka 12 metara. Posvećena je apostolskim prvcima sv. Petru i Pavlu. Bistrički župnik **vlč. Josip Glavaš** i organizator gradnje **Pavo Batinić** mole za pomoć i unaprijed zahvaljuju na svakom prilogu.

Novčani prilozi, s naznakom **za crkvu u Vilić Polju**, mogu se slati na račun broj:

714 000
3-100-04097-1
CROATIA BANKA ZAGREB
Hrvatska.

ZAGREB Pomozimo slijepima i slabovidnima

Pišemo Vam u ime Centra za odgoj i obrazovanje „Vinko Bek“, koji se bavi odgojem i obrazovanjem slijepih i slabovidnih osoba, a jedini je takve vrste u Hrvatskoj.

U sklopu našeg Centra djeluje osnovna škola, srednja škola, i odjel za rehabilitaciju invalida domovinskog rata.

Osim ovih programa naš Centar pruža usluge rehabilitacijskog karaktera kao što su trening orijentacije i kretanja, vježbe vida za slabovidne osobe, logopedski tretman, fizioterapeutski tretman.

U sklopu Centra djeluje tim za integraciju koji pruža pomoć slijepoj djeci u redovnim školama, te njihovim nastavnicima i roditeljima. Cilj ovog tima je da sve osobe oštećena vida ostanu i uspješno žive u svojoj sredini, što je posebno važno za malu djecu i invalide domovinskog rata. Korisnici našeg Centra su djeca i odrasli oštećena vida s područja čitave Hrvatske i Hercege – Bosne.

Zbog loše financijske situacije u Centru i u domovini, nismo u mogućnosti kupiti automobil koji nam je nužno potreban

zbog boljeg i bržeg obavljanja radnih zadataka.

Stoga Vas molimo, ukoliko imate mogućnosti, da nam pomognete.

Vaš humani gest unaprijedio bi kvalitetu rada sa slijepima u RH i omogućio mnogim slijepim osobama ostvarivanje cjelovitog i punopravnog života u njihovim sredinama.

Unaprijed zahvalni
prof. Petar Turković, direktor

Naša adresa:
Centar za odgoj i obrazovanje „Vinko Bek“
Kušanova 59 A, 41000 Zagreb, Hrvatska.

VJEROM KROZ ŽIVOT

PISMO IZ TAIŽÉ-A 1995.

Čudo ljubavi

Noću, hodimo k izvoru. U našoj dubini iskri živa voda, koja može utažiti naše žeđi.

Noću, kao i danju, napredujući od početka do početka, čitav se život izgrađuje. Može li ljudska duša i to biti: tajno bilo gotovo neopisive sreće?

U prisustvu tjelesnih nasilja ili moralnih mučenja izvire teško pitanje: ako je Bog ljubav, odakle dolazi zlo? Nitko ne može objasniti zašto zla. U Evanđelju, Krist je solidaran s neshvatljivom patnjom nedužnih, on plače nad smrću onih koje ljubi.

Nije li Krist došao na zemlju kako bi se svako ljudsko biće osjetilo ljubljenim?

Kad gotovo uopće ne primjećujemo Božju prisutnost, čemu se mučiti?

U jednostavnoj želji da primamo Božju ljubav, malo po malo, u najdubljoj se skrovitosti našeg bića pali plamen. „Ispunjeno njegovom ljubavlju, srce se otvara drugima“ (O. Staniloae).

Taj plamen ljubavi, nadahnut Duhom Svetim, može katkad biti vrlo krhak. A ipak gori.

I Duh nam Sveti ne da mira, izgrađuje nas. On nas pripravlja kako bismo se odvažili živjeti praštanje i pomirenje.

...I srce se budi čudu ljubavi.

Kako bi svježina žive vode u nama izvirala, dobro je provesti nekoliko dana u tišini i miru.

U davnim je danima Ilija, vjernik, krenuo tražiti mjesto na kojem bi osluškivao Boga. I došao je do otkrića: glas Božji čuje se dahu tišine.

Bog poznaje našu čežnju. Bolje da nas on razaznaje nakanu i najdublji kutak našeg bića. Ono što mi ne shvaćamo u molitvi, Bog je već razumio.

Kada molimo, a izgleda kao da se ništa ne događa, ostajemo li neuslišani? Ne. Plamen ljubavi prožima u nama i najkruche kutke, i suprotnosti u nama samima.

U spokojnom povjerenju u Boga, sve se molitve nađu uslišanima. Možda na način drugačiji no što smo očekivali... Ne uslišava li nas Bog darom sve veće ljubavi?

Ljepota zajedničke molitve potpora je neusporediva s ičim drugim. Putem jednostavnih riječi, znakova, ona zrači tihom i nenaometljivom radošću.

Tko će naći način da pripravi i otvori djecu i mlade otajstvu povjerenja u Krista? Naslućena već u ranim godinama, u dubini se bića razvija intuicija vjere. Čak zaboravljena, može se iznova javiti tokom života.

No, zašto su jedni zahvaćeni čudom ljubavi i znaju da su ljubljeni, čak ispunjeni? Zašto drugi imaju osjećaj da su zapostavljeni, nedovoljno ljubljeni za ono što jesu?

Svaki čovjek žeda biti ljubljen i ljubiti. S razlogom nam Evanđelje svraća pozornost da se ne dopustimo zatvoriti u osamljenost.

Kad nas netko sluša, to ruši zapreke što su ih stvorila razočaranja srca, rane iz bliske ili daleke prošlosti. Kad nas netko sluša, to je početak cijeljenja duše.

I dašak se povjerenja uzdiže... I otvaraju se vrata slobode.

Ako se, u ljudskom biću, nalaze krhkosti, nalazi se u njemu i neizmjerana žeđ za slobodom.

Kao najljepša među medaljama, sloboda može imati i naličje. Kakva bi to sloboda bila kad bi, sebično korištena, ugrožavala slobodu drugih? Sloboda je blisko povezana s praštanjem i pomirenjem.

I tu Krist poziva na skrušeno pokajanje. A što pokajanje izražava? To je izljev povjerenja kojim u nj polažemo svoje pogreške, predajući se njemu u tišini i u ljubavi.

Isus je bio čovjek. On poznaje ljudsku težnju k unutarnjem miru. I, prije no što je otišao od svojih, uvjerio ih je da će primiti utjehu.

Postoji li u nama bezdan straha, sumnji i osamljenosti? Radost! Radost duše! U nama bezdan briga priziva dugu beskrajnu dubinu, neiscrpno milosrđe Njegove ljubavi.

I, kojeg li iznenađenja: povjerenje je bilo nadohvat ruke, a tako smo ga često bili nesvjesni.

Isus Krist nas nikad ne ostavlja nespokoju osamljenosti u kojoj bi sve što ostaje bilo sivilo, mrzovolja i tuga.

Od njegovog je uskrsnuća njegova prisutnost postala konkretna po otajstvenom i vidljivom zajedništvu ljubavi što je tijelo Kristovo, njegova Crkva.

Kad bismo se ostvarili u tom zajedništvu, potrebna je jednostavnost srca i života. Kako bismo, bez te jednostavnosti, mogli hoditi putem povjerenja u Krista?

Ne ulazi li Crkva danas u razdoblje razotkrivanja do jednostavnosti? Njena je vjerodostojnost u pitanju. Još više stoga što se u nekim dijelovima svijeta događa otuđivanje od vjere.

Povjerenje u Krista ne prenosi se snagom argumenata koji, nastojeći uvjeriti pod svaku cijenu, završavaju izazivanjem nespokoja, čak straha.

U mladim naraštajima, neki se drže udaljenima od tog zajedništva što ga čini Crkva. Postavlja se pitanje: jesu li i oni, možda, žrtve starih i sasvim novih raskola?

Nije li danas neodgodivo važno pomiriti se ljubavlju? I, kad Krist zove, tko to može odbiti? Tko može zaboraviti njegove riječi: bez odgađanja, pomiri se?

Hoće li nam srce biti dovoljno prostrano, mašta dovoljno raspriljena, ljubav dovoljno usplamtjela da bismo krenuli tim putem Evanđelja: bez odgađanja, živjeti pomireni?

Kada Crkva sluša, cijeli, miri, postaje ono što uistinu i jest u svojem najsvjetlijem, najjasnijem odrazu ljubavi i, još više,... beskrajno more utjehe.

Nikad daleka, ne braneći se, slobodna od žestine, Crkva može zračiti skromno povjerenje vjere čak i u naša ljudska srca.

Svjetlo Evanđelja, ma kako slabašno bilo, probija našu tamu. Ono je vatra, ono je Duh. Ono nam daje živjeti od Krista kako u nama samima, tako i za druge.

U ovom povijesnom razdoblju, kršćanska je savjest upoznala nepamćeno buđenje pred ljudskom patnjom.

Po čitavome svijetu postoje kršćani koji polažu svoje živote. Oni nastoje biti prisutni posred sve bržeg razvoja društva. Sred takvih ubrzanih promjena, ukazuje nam se čudo, čudo svega što postaje moguće po ljubavi. Gdje god živjeli, ti kršćani preuzimaju odgovornosti, često vrlo određene.

GLAUBE UND LEBEN

U prostranim krajevima svijeta, čovjek se prije svega mjeri ekonomskim kriterijima, i prevladava nastojanje obogatiti se.

Savjest velikog broja kršćana ne može se zadovoljiti privrednim razvojem koji donosi blagostanje samo dijelu stanovništva u zemlji.

Od vremena apostola, Djevice Marije i prvih vjernika, postoji poziv na život u velikoj jednostavnosti.

Jedna je od čistih evandeoskih radosti napredovanje sve dalje prema jednostavnosti srca koje vodi k jednostavnosti života.

Ako posvećujemo pažnju izgradnji ljudske obitelji, kako bismo mogli zanemariti da svaki narod ima svojeg vlastitog genija? I danas na zemlji mnogi narodi odražavaju tajanstveni lik „sluge patnika“: poniženi, zlostavljani, bez sjaja da bismo se u nj zagledali, oni naše bolesti ponižese.

Gdjegod bili, Uskrsli nas Krist neumorno traži i uvijek k nama dolazi. Čujmo ga kako kuca na naša vrata kazujući nam: dodi, slijedi me!

Njegova je želja da, bez gotovo ničega, prije svega s darom našega života, vatra i Duh u nama postanu primjetljivi.

Brat Roger s izbjegličkom djecom iz Bosne i Ruande

Ma kako siromašni bili, ne gasimo vatru, ne gasimo Duha. U njima se pali čudo ljubavi.

I skromno povjerenje vjere prenosi se kao vatra što se širi od jednog do drugog od nas.

NOVE KNJIGE

Erasmusova Školska knjižnica

ERASMUS

Erasmus, Naklada d. o. o. iz Zagreba (Rakušina 4) spada među mlade hrvatske izdavače i nakladnike. Posebnu pozornost privlači Erasmusova Školska knjižnica, koja objavljuje djela ponajboljih hrvatskih pisaca te skupine tekstova iz pojedinih razdoblja hrvatske književnosti od Bašćanske ploče do naših dana. Sva izdanja su u skladu s Programom nastave hrvatskog jezika i književnosti za gimnazije i srednje škole u Republici Hrvatskoj. Geslo ove knjižnice glasi **ad usum discipuli**, što znači da je namijenjena učeniku za uporabu, ali je svakako mogu čitati i svi oni koje zanima hrvatska književnost.

Radi se zapravo u lektiri za učenike, i to o štivu kojemu se ranije u školama nije davalo nimalo vremena. Takva lektira nije bila poznata široj javnosti, nego samo književnim stručnjacima i piscima.

U prvom kolu Školske knjižnice izašlo je šest vrijednih naslova. Imaju džepni format i vrlo privlačnu grafičku opremu.

Knjiga prva: Hrvatsko književno srednjovjekovlje, (13,20 DM) priredio Stjepan Damjanović, donosi prijevise ili ulomke najstarijih hrvatskih pisanih spomenika (Bašćanska ploča, Vinodolski zakonik, Hrvojev misal, Muka svete Margarete...).

Knjiga druga: Hrvatski latinisti, (12,50 DM) donosi kratke životopise i djela hrvatskih pisaca koji su pisali na latinskom jeziku (I. Česmički, J. Šizgorić, M. Marulić, A. Vrančić).

Knjiga treća: Bosanski franjevci, (11,- DM) predstavlja bosanske franjevačke pisce i književnike, koji su zapravo bili gotovo sasvim nepoznati kao hrvatski pisci iz Bosne, primjerice: J. Dragišić, M. Divković, S. Margitić, L. Šitović,

F. Lastrić, B. Benić, I. F. Jukić, J. Baltić, G. Martić i dr. Divković je prozvan ocem bosanskohercegovačke književnosti, Lastrić prvim povjesnikom, a Martić bosanskim Homerom. Izdanjem ove knjige u hrvatsku književnost na mala vrata ulaze bosanski franjevački pisci.

Knjiga četvrta I: Hrvatski preporod, (16,50 DM) donosi temeljne programatske tekstove hrvatskoga preporoda, te odlomke iz djela M. Vrhovca, A. Mihanovića, Lj. Gaja, J. Draškovića.

Knjiga peta: Hrvatski preporod II, (12,50 DM) obrađuje djela ostalih hrvatskih preporoditelja D. Rakovca, Lj. Vukotinića, D. Demetera, I. Mažuranića.

Knjiga šesta: Petar Preradović, (9,90 DM) izbor ponajboljih pjesama hrvatskoga pjesnika iz 19. stoljeća.

Uskoro bi iz tiska trebalo izići i drugo kolo ove knjižnice.

Narudžbe: **ERASMUS, Naklada d. o. o., Rakušina 4, 41 000 Zagreb, Hrvatska; tel/fax. 41/234 788.** U cijenu nisu uračunati poštanski troškovi.

Bucina molitva anđelu čuvaru

Anđele čuvaru moj,
Ti me vodi, ja sam tvoj!
Ne daj mi na krivi put,
Na zlotvora budi ljut;
Sve mi dobro volit daj,
Od zla me odvratit znaj!
Daj, da volim ptičice

I nebeske zvijezdice,
Mjesečinu, sunca sjaj,
I mamičin zagrljaj,
Tatičinu blagu rieč;
I da znanje mogu steć;
Da mi dobri budu svi,
Da me svatko zavoli!

Daj, da topli imam dom,
Ne daj, da me plaši grom;
Daj da sretne živim dne,
I da liepe imam sne...

Mora da je kasno već,
Ja sam pospan, moram leć' -
Tvoja nek me čuva moć,
Moj anđele - laku noć!

Slavko Ježić

OGLAS

Prodajem novi trosobni komforni stan u Poreču,

u Istri. Iz stana je prekrasan pogled na more, a nalazi se preko puta hotela Pical. Sve obavijesti na telefon: 003 85/52/43 47 23 ili 45 16 25.

REPORTAŽE

MANNHEIM Otvoren i blagoslovljen Hrvatski centar

Nakon duge potražnje u Mannheimu su 15.1.1995. svečano otvorene i blagoslovljene nove prostorije Hrvatskog centra u središtu grada.

Nova je godina u hrvatskoj katoličkoj zajednici u Mannheimu započela radosno i uspješno. Posebno radosno obilježen je 15. siječnja 1995. – dan otvorenja i blagoslova novih prostorija Hrvatske katoličke zajednice. Proslava je započela koncelebriranjem misom u 12 sati. Misu je predvodio i propovijedao mons. Vladimir Stanković, a suslavili su vlč. Vinko Radić, voditelj misije, fra Bernard Dukić i fra Anto Batinić. Na samom početku crkvom je zaorila skladna pjesma uspješnoga misijskoga zbora, uz sviranje i ravanje s. Nevenke Tadić. Župnik Vinko Radić pozdravio je sve goste i vjernike te pojasnio razloge slavlja. Crkva je bila prepuna. Kao da se cijela jedna župa iz Bosne ili Hrvatske jednostavno presadila u Mannheim. Na misi imate osjećaj kao da se nalazite na nekoj nedjeljnoj misi u nekoj od župa u domovini. Mons. Stanković je u propovijedi govorio o domovini, o povratku, o potrebi daljnjeg pomaganja... Ljudi vole da im se priča o domovini, jer im takav govor budi i čuva nadu, jer ih podsjeća na zavičaj, jer ih opominje da i u tuđini njeuju nacionalne i vjerske vrednote.

Mladi čitači su odlično pročitali misna čitanja. Nije bilo onog uobičajenog zamuckivanja, kao da se radi o čitanju s nekog stranog jezika. Kao darove su na prikazanju prinijeli kruh i košaru voća.

Mons. Vladimir Stanković blagoslivlje Hrvatski centar

Dječji zbor HDŠ „Ivan Gundulić“

Toga je dana misno slavlje snimala i ekipa Hrvatske televizije iz redakcije religijskog programa „Mir i dobro“, a predvodio ju je urednik Neno Kužina. Već je te večeri emi-

tirana vijest o proslavi, a u nedjelju je emitirana opširnija reportaža.

Blagoslov centra

Vlč. Vinko Radić, voditelj misije

Drugi dio slavlja zbio se u novim prostorijama Hrvatske katoličke misije u 16 sati. Prostorije se nalaze na prvom katu u jednoj biskupijskoj zgradi u sred grada. Cijeli prvi kat pripao je hrvatskoj katoličkoj zajednici, a samo u uređenje i obnovu tih prostorija uloženo je više od milijun maraka. U 16 sati sve su prostorije bile prepune gostiju. Obred blagoslova obavio je mons. Vladimir Stanković, dok su prigodne riječi nazočnima uputili vlč. Vinko Radić i fra Bernard Dukić. Misijski zbor je otpjevao „Lijepu našu“, a nastupio je i dječji zbor. Dva učenika Hrvatske škole izveli su dvije recitacije. ▶

Pri blagoslovu Hrvatskog centra bili su nazočni brojni vjernici, među kojima i izbjeglice

LUDWIGSBURG 25. obljetnica misije

Na proslavi srebrnog jubileja misije okupili su se brojni crkveni i politički uglednici, kao i članovi misijske zajednice. Poznati misijski zbor ponovno je oduševio svojim pjevanjem, a na koncu je koncert održala i Tereza Kesovija.

U Ludwigsburgu je treća nedjelja došašća, 11.12.1994. proslavljena iznimno svečano. Crkvenim i kulturnim programom obilježena je 25. obljetnica Hrvatske

- Svi nazočni mogli su se okrijepiti i osvježiti pićem i kolačima.

Zanimljivo je da će u novim prostorijama djelovati i Hrvatska socijalna služba s Caritasom, kao i Hrvatska kulturna zajednica.

Prvi hrvatski radnici počeli su dolaziti u Mannheim već 1961., a misija je utemeljena 1971. Zajednica je imala oko 4000 članova, ali sada s izbjeglicama broji blizu 7000 ljudi. Većina ljudi došla je iz Bosanske Posavine, srednje Bosne, Hercegovine, te iz raznih krajeva Hrvatske. Najviše ih radi u tvornici autobusa „Mercedes“, u tvornici traktora „Johandeer“, te na građevinama.

U okviru misije djeluje i Hrvatska kulturna zajednica, koja je osnovana 1990. Sadašnji predsjednik HKZ je Ilija Peran, koji je ujedno i socijalni radnik. S misijom odlično surađuje i Hrvatska dopunska škola „Ivan Gundulić“, koju pohađa oko 250 djece. Mannheim je sveučilišni grad, a na raznim fakultetima studira 50-ak hrvatskih studenata.

Mise se slave svake nedjelje u 12 sati. Misija priređuje razne priredbe i predavanja, njeguje hrvatski folklor i zbornu pjevanje. Misijski zbor je prošle godine snimio kasetu duhovnih pjesama i popijevki. Od početka rata u domovini misija je organizirala više dobrotvornih akcija pomoći domovini, te znatnu pomoć poslala potrebitima u Hrvatskoj i BiH. Mnogi su u svoje stanove primili izbjegle rođake, prijatelje i poznanike.

Nove prostorije će sigurno pomoći da se još više pojača vjerski, kulturni i društveni život Hrvata na ovom području. U centru će se, kako je poželio i župnik Radić, svaki Hrvat moći osjećati kao kod svoje kuće.

tg

Fra Nediljko Šabić, voditelj misije

katoličke misije Ludwigsburg, koja trenutačno ima oko 7200 Hrvata. Središnji dio proslave bila je koncelebrirana misa u dvorani „Forum“ koju je, uz 11 svećenika, predvodio i na kojoj je propovijedao kardinal Franjo Kuharić. Vjernike je

na početku mise na hrvatskom jeziku pozdravio Jürgen Adam, referent za strance biskupije Rottenburg-Stuttgart, izrazivši radost i zahvalnost što se u Ludwigsburgu razvila snažna hrvatska katolička zajednica. Pod misom je izvrsno pjevao poznati ludwigsburški misijski mješoviti zbor „Stepinčeva katedrala“.

Izvođenjem njemačke i hrvatske himne uslijedio je nakon mise kulturno-zabavni program, koji je vodio fra Josip Kulović, novi svećenik u misiji. Nazočnima su se prigodnim pozdravnim govorima obratili mons. Vladimir Stanković, fra Bernard Dukić, gradonačelnica Cornelia Lang, veleposlanik RH u Njemačkoj dr. Ivan Ilić, konzulica RH u Stuttgartu Zdenka Babić Petričević i sadašnji voditelj misije fra Nediljko Šabić. Fra Nediljko je ukratko izložio povijest misije i naglasio da će ova misija i ubuduće biti vrela hrvatske i katoličke svijesti, da će i dalje aktivno pomagati domovini, te da će razvijati ►

Misu je predvodio kardinal Kuharić, a koncelebrirali su prelat Adam, mons. Stanković, naddušobrižnik Dukić.

Muški članovi poznatoga misijskoga zbora

REPORTAŽE

► duhovne, vjerske i kulturne veze, kako s domovinom, tako i s Njemačkom u kojoj smo pronašli utočište. Misijski zbor je otpjevao još nekoliko pjesama, a folklorna skupina „Branimir“ izvela je nekoliko plesova iz Zagorja i Slavonije. Operni pjevač Miro Belamarić pjevao je pod misom „Ave Maria“, a nakon mise „Vilo Velebita“ i „U boj, u boj“. Na koncu je nazočne razveselila svojim koncertom pjevačica iz domovine Tereza Kesovija. Time je bila okončana hrvatska fešta u Ludwigsburgu, u kojem su brojni Hrvati u hrvatskoj katoličkoj zajednici pronašli dio starog zavičaja. **ab**

Vjernici u dvorani za vrijeme svečane mise ►

IZ NAŠIH MISIJA

BIELEFELD

Raduj se grade Nazaret

Pjevački zbor HKM Bielefeld

Misijski pjevački zbor u Bielefeldu radošno je proslavio 10. 12. 1994. godine božićne blagdane u prostorijama Hrvatske katoličke misije. Počeli smo spontano pod vodstvom gospodina Nenada Krljana, a završili vrlo ozbiljno ali i radošno. Suosjećamo s našima u domovini pa smo računali s jednim skromnim ali ipak radosnim slavljem. Iznenadila nas je obnitelj Marije Sičenica, koja je i član našeg zbora obdarivši nas pečenom janjetinom a obitelj Ružice Sekić počastila nas je šampanjcom. Od srca im hvala. U nadi da ćemo imati još više slavlja u miru i još većoj radosti. **Marica Mraz**

KOBLENZ

Hrvatska katolička zajednica iz Koblenza priredila je 3. i 4. prosinca u prostorijama misije (voditelj misije vlč. Alojzije Petrović) tradicionalni adventski susret, Dan otvorenih vrata za sve svoje članove, za njemačke prijatelje, dobročinitelje, poznanike, namjernike. Motto svečanosti glasi: „Begegnung schafft Freundschaft“. Svečanost je započela u subotu, 3. 12. u 15,30 sati pozdravom gostiju. Potom se nastavila po skupinama: zajednica žena je priredila dobrotvorni bazar; u maloj kafe-teriji se moglo zasladiti domaćim kolačima; Njemačko-hrvatska zajednica e.V. imala je svoj okrugli stol; na jednoj tezgi bile su sve informacije o kumstvima djeci nastradalih roditelja u ratu, u podrumu se nalazila hrvatska kuhinja s tipičnim

Tag der offenen Tür

hrvatskim specijalitetima. Prihod od susreta namijenjen je ove godine Caritasovu dječjem domu u Zagrebu. Zasad je ova zajednica osigurala kumstva za 120 djece, koja svakog mjeseca dobivaju po 50 DM. Predsjedavajuća Njemačko-hrvatske zajednice Frau Ruth Pascher istaknula je glavne ciljeve zajednice: humanitarna pomoć Hrvatsoj i Bosni i Hercegovini, intenziviranje kulturne razmjene; unapređivanje prijateljskih odnosa između hrvatskih sugrađana i njemačkog pučanstva. Voditeljica akcije za kumstva Ana Taubmann zahvalila je svim kumovima i darovateljima, te im poželjela Božji blagoslov i sretnu Novu godinu. Dan otvorenih vrata u Koblenzu protekao je u ozračju solidarnosti i prijateljstva. ■

U Bogu je ljubav

*Prava ljubav
što je to?*

*Postoji samo jedna prava ljubav,
ljubav za Boga,
jedinoga od moga srca izabranog.*

*Ti si, Bože, jedini koji si tu
kad je potrebna potpora duši mojoj.
Kad mi je srcu teško,
molitva me tješi.*

*Nikada te ne vidjeh,
ali osjećam tvoju dobrotu, tvoju moć.
Kad god začujem tvoj glas, ja ću tebi poč.*

*Molim te, Bože, za mir na svijetu,
za pomoć svakom čovjeku.
Molim te, Bože, izvedi nas na pravi put,
pruži nam svoju ruku.*

*Neka tvoje oči budu naše,
neka našim srcima ljubav vlada.
Budi nam, o Bože voditelj do mira,
jer ti si naša jedina nada.*

Sladana Lučić, Düsseldorf

AUS KROATISCHEN GEMEINDEN

MÜNCHEN

Božićna bajka kao zrcalo

Od 24. do 28.12.1994. izvodila se u Olympia Halle Verdijeva „Aida“. U izvođenju tog spektakla imali su značajan udio i Hrvati. Akademski zbor „Ivan Goran Kovačić“ iz Zagreba bio je najvažniji zbor u ovoj predstavi. Svoje profesionalno pjevačko umijeće zbor je prikazao kroz sva četiri dana u prepunoj olimpijskoj dvorani. Zbor se međutim nije zadovoljio samo tim uspjehom. Pjevanjem hrvatskih božićnih pjesama uzveličao je hrvatsku ponoćku u St. Paulus Kirche. Bio je to veličanstven događaj. Velebno gotičko zdanje odzvanjalo je hrvatskom božićnom radosti.

U dvorani misije izvođena je 14. i 15.1. 1995. kazališna predstava pod nazivom „Božićna bajka“. Glumci zagrebačkog kazališta „Gavela“ oduševili su gledatelje koji su oba puta posve ispunili dvoranu. Helena Buljan i Ljubomir Kapor glumili su maestralno uloge u „Božićnoj bajci“, koju je napisao Mato Matić. Nazočni nisu mogli, a da za trenutak ne prepoznaju sebe i stotine tisuća Hrvata, iscrpljenih, usamljenih, umornih, punih strepnje i tjeskobe u hladnoj tuđini koju zovemo svojom drugom domovinom. Kroz riječi Josipa i Marije, pisac poručuje: Nemoć je imati dvije domovine, jer je jedna od njih uvijek prinudna, hladna, strana.

Akademski zbor „Ivan Goran Kovačić“ bio je glavni zbor u izvođenju opere „Aida“

Foto: Denis Derko

Domovina za kojom žudimo je onamo gdje smo se igrali i veselili kao djeca, a ona je sada daleka, nedokučiva. Povratak je težak i tužan, a ponekad i bez slobodnog mjesta u zavičajnom groblju. Blagdani se u tuđini slave tužno, kako to prikazuje i Jozo, glavni junak bajke. U blagdanskome raspoloženju svoga okoliša ne može osjetiti istinsko blagdansko raspoloženje u sebi, u svojoj duši. To je dramski prikaz vjekovnog iseljeničkog života, koji od njegova postojanja do dana današnjega prati i naš hrvatski narod. „Božićna bajka“ je predstava u kojoj smo se mogli ogledati kao u zrcalu, prepoznati se, ali i ohrabriti. Ona je na mnoge djelovala kao lijek i poticaj da izdrže sve nepogode iseljeničkog života.

Jozo Sladoja

Glumci zagrebačkog kazališta „Gavela“ izvođe „Božićnu bajku“

LEBACH

Izbjeglice iz Vareša

Nakon prošlogodišnjeg pada Vareša (pretežno hrvatski gradić u srednjoj Bosni) pod muslimansku kontrolu, hrvatsko pučanstvo je preživjelo pravu Kalvariju, bježeći od jednog preko teritorija drugog napadača. U samom gradu i nekoliko sela je ostalo nešto više od 2000 ljudi, dok je hrvatsko pučanstvo posve prognano iz tridesetak naselja. Potom su se Varešaci razasuli po čitavom svijetu. U izbjeglički logor u gradiću Lebach, koji ima oko 7000 stanovnika, prispjelo ih je oko 650, pa time Hrvati čine malo manje od 10% stanovništva.

Na treću nedjelju došašća, 11.12.1994. slavila se u Lebachu, u crkvi sv. Mihaela, po drugi put misa za njih na hrvatskom jeziku. Bila je to zgoda da im g. Pasarić objasni izbjeglička prava. Mnogi su samo privremeno u Lebachu, pa ih očekuje premještaj. Premještaji su bolni, jer se uopće ne vodi računa o rodbinskoj, prijateljskoj ili susjedskoj vezi među ljudima. Djeca ne idu u školu. Svaka obitelj ima svoju prognaničku priču, a svaka počinje isto: „Sve nam je zapaljeno, uništeno, oteto...“ Posebno me se dojmio slučaj Terezije Ridić. Njezin sin

Srećko bio je teško ranjen, pa je bio prebačen na liječenje u Stuttgart. Nu, načinio je jednu grešku: u Njemačku je došao s hrvatskom putovnicom, pa ovdje neće moći ostati nakon liječenja. Majka Terezija to ne može shvatiti, pa moli sve koji joj mogu pomoći da ostane zajedno sa sinom, koji onako ranjen nema nikakvih šansi za dostojanstven ljudski život. Oni koji joj mogu pomoći mogu joj pisati na adresu: Terezija Ridić, Ostpreussen Str. 21/6, Lebach.

Uz Varešake valja spomenuti i hrvatske izbjeglice iz drugih mjesta koji su ovdje smješteni, kao one iz Tuzle i okolice. Veže ih zajednička teška izbjeglička sudbina. I neizvjesnost.

Ivo Matijević

IZ NAŠIH MISIJA

SINGEN/KONSTANZ

Pripreme za proslavu 25. obljetnice misije

Hrvatska katolička zajednica Singen-Konstanz obilježavat će tijekom cijele ove godine 25. obljetnicu misije, obavijestio nas je voditelj zajednice fra Vlado Ereš. Kao jedan od priloga proslavi tiskan je raskošni kalendar u boji za 1995. s fotografijama koje govore o životu i radu misije u proteklih 25 godina. U kalendaru su navedeni i najvažniji događaji 1995.: siječanjski nogometni turnir koji organizira NK „Croatia“ iz Konstanz; u veljači je pokladna zabava u Singenu, te sudjelovanje folklorša na folklorijadi u Karlsruhe; u svibnju je slavlje Majčina dana, hodočašće u Birnau i izlet mladih u Dubrovnik; u lipnju je hodočašće u Lurd i još jedan nogometni turnir; u srpnju je zajednički izlet djece iz misije i Hrvatske dopunske škole; 30. rujna je završna proslava 25. obljetnice misije u Scheffelhalle u Singenu; u listopadu je hodočašće sv. Anti u Padovu... Jednom mjesečno priredit će se duhovne obnove za cijelu misiju, a vodit će ih svećenici iz okolnih

Nogometaši

misija. U pripravi je snimanje audiokasete s tamburicama i mandolinama, te snimanje videokasete o misiji. O misiji će se također tiskati prigodna monografija.

Foklorna skupina će sudjelovati i na festivalu „Vinkovačke jeseni“ u Vinkovcima, a misija će ugostiti KUD „Željezničar“ iz Osijeka. ■

HANAU

Predstavljene „Obiteljske teme“

Na samu Novu godinu, 1.1.1995., u misiji Hanau predstavljena je svečano knjiga „Obiteljske teme“, čiji je autor voditelj HKM Hanau o. Marijan D. Kovač. To je njegova četvrta knjiga, a napisana je u povodu Godine obitelji. Predstavljanjem ove knjige obilježen je završetak obiteljs-

ke godine. Knjigu je predstavio fra Bernard Dukić, koji je također predvodio misu i propovijedao. U predstavljanju knjige sudjelovali su još nastavnici Franjo Glavaš i Pero Kolumbić. Na stranicama knjige opisane su i neke iseljeničke obitelji. „Obiteljske teme“ pobudile su iz-

nimno zanimanje kod članova ove zajednice. Predstavljanje knjige u domovini odlaže se za toplije dane. Voditelj misije Marijan Kovač priprema monografiju o misiji u povodu 25. obljetnice postojanja i djelovanja misije. Nakon predstavljanja knjige svećenike je ugostila i počastila obitelj našeg poduzetnika Mije Rimca, gdje su proveli ugodno popodne. ■

LYON

Hrvat u tae-kwon-do reprezentaciji Francuske

Sport kao najvažnija sporedna stvar na svijetu može biti i značajan medij u međusobnom upoznavanju i promicanju istine o jednom narodu. Hrvati su ovdje u Francuskoj, znajući kako nam francuska službena politika nije naklonjena, koristili svoje osobne veze i ugled u društvu kako bi preko pojedinaca i raznih udruga utjecali na javno mnijenje i tako širili istinu o Hrvatima. Jedan od takvih ljudi je i Tihomir Matijašević, član naše misije i jedan od trenera u tae-kwon-do klubu Meyzieu-Lyon. Ujedno gospodin Matijašević je i član stručnog tima francuske tae-kwon-do reprezentacije. Zahvaljujući svom ugledu u klubu i reprezentaciji Francuske, hrvatska reprezentacija je pod svojom zastavom i himnom nastupila u Parizu još 1991. godine. Tihomir je organizirao i nekoliko susreta tae-kwon-do kluba iz Karlovca i svog kluba iz Lyona tako da su ova dva kluba uspostavila dobre prijateljske veze. On se također sprema organizirati i nastup Zagrepcana u Lyonu.

I.B.

AUS KROATISCHEN GEMEINDEN

BIELEFELD **Weihbischof Dr. Nordhues bei Kroaten**

Daß die Mächtigen dieser Erde ihre Völker zu Liebe und Frieden führen möchten, das ist der Weihnachtswunsch, den der Paderborner Weihbischof em. Dr. Paul Nordhues vor allem im Blick auf die vom Krieg gequälten Menschen im einstigen Jugoslawien aussprach. Nordhues feierte in der St.-Josefs-Kirche in Konzelebration mit dem Kroatenseelsorger Pastor Slavko Rako und dem Pfarrer von St. Josef, Stanislaus Walczak, für Bielefelds Kroaten und die aus dem Kriegsgebiet Geflüchteten am zweiten Feiertag einen festlichen Weihnachtsgottesdienst.

Mit großer Freude begrüßten die Bielefelder Kroaten den Paderborner Weihbischof Dr. Paul Nordhues (Mitte). Neben dem Kroatenseelsorger Slavko Rako (links) und Pfarrer Stanislaus Walczak von St. Josef.

Foto: Büscher

Wie Pastor Rako dem WESTFALEN-BLATT erläuterte, gedenken die Kroaten an diesem Tag besonders derjenigen, die in der Fremde weilen. Der Gruß des Bischofs galt nicht nur den in der Kirche Versammelten, für die dieser Tag gewiß ein Stück Heimat bedeute. Sein Gruß galt auch den Geflüchteten, den Verteidigern der Heimat, den im Kampf Verwundeten, und unter denen, die das Leid des Krieges ertragen müßten, vor allem den Alten, die es in dieser Situation besonders schwer hätten. Für Kroatien sei der Besuch des Papstes eine große Freude gewesen, sagte Nordhues.

Die Meßfeier, deren liturgische Texte teils in deutscher, teils in kroatischer Sprache gesprochen wurden, wurde begleitet von heimatlichen Liedern. Den Zwischengesang trugen drei junge Sängerinnen vor, die auch das Alleluja anstimmten.

Der Bischof betonte, daß es wichtig sei, daß der Mensch sich auf das von Gott geschenkte Leben einlasse und es selbst weitergebe, um den Frieden untereinander und zwischen den Völkern zu verwirklichen. Daß dies möglich sei, zeige das Beispiel der Freundschaft zwischen Deutschland und Frankreich. Sie sei entstanden, weil Politiker in der Kraft ihres Glaubens die alte „Erzfeindschaft“ überwunden hätten. „Das Gebet ist eine große Macht“, mahnte der Bischof, der sich den Kroaten seit langem verbunden fühlt, seine Zuhörer. Das Gebet könne auch dem Land in der Not des Krieges helfen, fügte er in Erinnerung an die Erfahrungen des zweiten Weltkriegs hinzu.

(Aus Westfalen-Blatt Nr. 299, 27.12.1994)

Erpenbeck: Ausländische Flüchtlinge in feste Unterkünfte einquartieren

Ausländerbeauftragte fordert höhere Sicherheitsstandards für Wohncontaineranlagen

Das schreckliche Brandunglück in der Containerwohnanlage der Gemeinde Wedemark, bei dem eine junge Mutter und drei ihrer Kinder ums Leben kamen, hat die Ausländerbeauftragte der Niedersächsischen Landesregierung, Gabriele Erpenbeck, veranlaßt, auf die besonderen Probleme bei der Unterbringung von Flüchtlingen in Wohncontainern hinzuweisen.

In einem Schreiben an die Kommunalen Spitzenverbände sprach sich Frau Erpen-

Tod in der Containerwohnanlage

beck gegen die Unterbringung ausländischer Flüchtlinge in Wohncontainern aus und forderte die Spitzenverbände auf, ihre Mitglieder zu einem Verzicht auf Wohncontainer zur Lösung der Unterbringungsfrage für ausländische Flüchtlinge zu bewegen. Aufgrund rückläufiger Asylbewerberzahlen seien in einigen Gemeinden feste Unterkünfte für Flüchtlinge nicht voll belegt.

Nach Auffassung der Ausländerbeauftragten ist bei Wohncontainern alter Bauart besonders auf die Einhaltung der Sicherheitsstandards zu achten. Bei den herrschenden klimatischen Verhältnissen eigneten sich Wohncontainer nur sehr

begrenzt zu dauerhaften Wohnzwecken. Eine schlechte Isolierung und unzureichende Heizmöglichkeiten führten oft dazu, daß durch provisorische Heizanlagen zusätzliche Sicherheitsrisiken entstünden. „Die Einrichtung von Notruftelefonen und die Bereitstellung von Feuerlöschern zur raschen Brandbekämpfung ist wesentliche Voraussetzung, um eine Katastrophe, wie sie in Mellendorf geschehen ist, zu verhindern“, betonte Frau Erpenbeck. Die Ausländerbeauftragte forderte eine kontinuierliche Überprüfung der Sicherungsmaßnahmen, um die Gefahr menschenbedrohender Unglücke möglichst auszuschließen.

Die Ausländerbeauftragte des Landes Niedersachsen

FEUILLETON – PODLISTAK

POVIJESNI PREGLED HRVATSKOGA KNJIŽEVNOGA JEZIKA I HRVATSKE PISMENE KULTURE

Počeci hrvatske pismenosti

Šesnaesto stoljeće

U ovom stoljeću nema velikih jezičnih promjena, ali se javljaju dodiri organskih govora istih ili različitih narječja uslijed migracija stanovništva. Osnovna značajka književnog jezika je književni koine (opći jezik).

Unatoč teškim ratnim prilikama književni rad neće zamrijeti, već će procvjetati osobito u južnim hrvatskim krajevima gdje će se javiti tri književna kruga: *zadarski, hvarski i dubrovački književni krug*.

U Dubrovniku će se javiti više lirskih pjesnika petrarkista koji će stvarati ljubavnu poeziju po uzoru na Petrarku. Među njima se osobito ističu Šiško Menčetić, Džore Držić i Mavro Vetranović. Na Hvaru su živjeli i djelovali Hanibal Lucić i Petar Hektorović. Lucić je napisao prvu hrvatsku svjetovnu dramu *Robinja*, a Hektorović ribarsku eklogu *Ribanje i ribarsko prigovaranje*.

Zadarskom književnom krugu su pripali Petar Zoranić i Brne Krnarutić. Zoranić je napisao prvi hrvatski roman u prozi i stihovima *Planine*, a Krnarutić epski spjev o sigetskom boju *Vazetje Sigeta Grada*.

No slobodno možemo reći da su dva najznačajnija pisca u ovom stoljeću Marko Marulić i Marin Držić. Marulić je bio izuzetno cijenjen latinski pisac ali je napisao i više djela hrvatskim jezikom među kojima se osobito ističe *Judita* – epski spjev ispjevan „u versih harvacki“. Držić je svakako najbolji hrvatski komediograf svih vremena. Napisao je više izuzetnih komedija i pastirskih igara: *Skup*, *Novela od Stanca*, *Dundo Maroje*, *Tirena*...

Iz ovih književnih djela nastalih na jugu Hrvatske razvidna je pojava čakavske i štokavske stilizacije književnoga jezika. Što se tiče pisma latinica definitivno preuzima primat nad glagoljicom i ćirilicom upravo u ovom stoljeću. Kraj stoljeća obilježen je pojavom prvog hrvatskog tiskanog rječnika koji je načinio Šibenčanin Faust Vrančić 1595. god. pod naslovom *Dictionarium quinque nobilissimarum Europae linguarum Latinae, Italicae, Germanicae, Dalmaticae et Ungaricae* (Rječnik pet najplemenitijih europskih jezika latinskoga, talijanskoga, njemačkoga, hrvatskoga i mađarskoga).

Sedamnaesto stoljeće

Nedugo poslije pojave prvoga hrvatskoga rječnika nastat će i prva hrvatska gramatika koju je 1604. objavio Pažanin Bartol Kašić pod naslovom: *Institutionum linguae illyricae libri duo*.

Na području grada Ozlja, vlasništva obitelji Zrinskih, javit će se književni krug koji će stvarati na jeziku čija je osnovica bila trodijalektska tako da taj jezik zovemo opći književni jezik – koine. Tom krugu pripadali su Petar Zrinski i Katari-na Zrinska, Fran Krsto Frankopan, Ivan Belostenec. Najznačajnije djelo u tom krugu ostvario je Ivan Belostenec pišući veliki enciklopedijski rječnik latinsko-hrvatski i hrvatsko-latinski pod naslovom *Gazophylacium*. On je dugo i strpljivo stvarao, a tiskan je 65 godina poslije njegove smrti, tj. 1740. god.

Plodan leksikografski rad F Vrančića i I. Belostenca nastavit će još dva hrvatska leksikografa: Jakov Mikalja koji će 1649. god. objaviti rječnik *Diktionar ili Reči Slovenske*.

Tijekom 17. st. čakavsko narječje gubi se kao jezik književnosti i to osobito na južnom dijelu, jer se rođeni čakavci priklanjaju zapadnom ikavskom tipu štokavštine. S druge strane u Dubrovniku niz značajnih pisaca – Gundulić, Bunić-Vučić, Palmotić – u svojim djelima afirmiraju ijekavski tip štokavštine. Može se slobodno reći da je najbolji umjetnik književnog izraza u ovom stoljeću, razdoblju baroka, upravo Ivan Gundulić.

Poslije prvih mladenačkih ostvarenja on će načiniti tri izuzetna književna djela:

- *Suze sina razmetnoga* – barokna poema o ljudskom grijehu i pokajanju
- *Dubravka* – veličajni spjev posvećen dubrovačkoj i općeljudskoj slobodi
- *Osman* – magistralni ep koji govori o posljedicama velike kršćanske pobjede nad Turcima 1621. kod Hoćima.

Tijekom ovoga stoljeća javljaju se književna djela koja su stvarali franjevački pisci. Oni su za potrebe svoga pastoralnoga rada napisali i tiskali više bogoslovno poučnih djela. Ti najznačajniji hrvatski franjevački pisci bili su: Matija Divković, Pavao Posilović, Stjepan Matijević, Ivan Bandulavić i Ivan Ančić. Osobito popularno djelo bio je *Nauk krstjanski* koji je napisao Matija Divković, a tiskano je u

desetak izdanja hrvatskom ćirilicom i latinicom.

Ivan Bandulavić tiskao je također popularno djelo među redovnicima i svećenicima *Pištrole i Evanđelja*.

Osamnaesto stoljeće i početak devetnaestoga stoljeća

Izuzetno bogat rječnik književnoga jezika objavio je 1728. Ardelio Della Bella pod naslovom *Dizionario italiano, latino, illirico*. 1742. Andrija Jambrešić objavio je rječnik za školske potrebe pod naslovom *Lexicon latinum*. U ovom stoljeću pojavit će se više pisaca koji će svojim djelima afirmirati štokavsku ikavštinu. To su prije svega slavonski pisci Matija Antun Reljković, Antun Kanižlić i Vid Došen, ali i dalmatinski pisci Andrija Kačić Miošić i Filip Grabovac.

A.K. Miošić napisat će besteler 18. st. *Razgovor ugodni naroda slovinskoga* koji će se izdavati od 1756. do danas u osamdesetak izdanja. Posebni doprinos izgradnji književnoga jezika dao je slavonski franjevac Matija Petar Katančić koji je načinio potpuni prijevod Svetog pisma iz latinskoga jezika u štokavsku ikavicu. Taj njegov prijevod bit će tiskan tek 1831.

U drugoj polovici ovoga stoljeća dolazi do književnih interferencija hrvatskoga sjevera i juga, odnosno Slavonije, Dalmacije i Dubrovnika ali i do približavanja u jeziku i grafiji. To je vrijeme kada se novoštokavština književno stilizira te započinje standardno razdoblje hrvatskoga književnoga jezika.

Na samom početku 19. st. hrvatsku leksikografiju obogatit će još dva odlična rječnika: prvi je *Ričoslovník* Jose Voltića, a drugi je izvanredno leksikografsko djelo Joakima Stullija pod naslovom *Rječosložje* u tri sveska.

Hrvatski pisci iz Bosne nastavit će svoj plodni književni rad u 18. st. stvarajući više vjersko-poučnih djela. To su franjevci franjevačke provincije Bosne Srebrene: Stjepan Markovac Margitić, Tomo Babić, Lovro Šitović i Filip Lastrić. U to vrijeme osobito su bila popularna dva djela: *Izpo-vid Karstianska*, popularno zvana Stipanuša koju je napisao S.M. Margitić i *Cvit razgovora* nazvan *Babuša* koju je napisao Tomo Babić.

KULTURA

Piše: Prof. Ante Bičanić

i kulture (II.)

Devetnaesto stoljeće

Ilirski pokret je odigrao važnu ulogu u hrvatskom javnom, političkom i kulturnom životu. On je prije svega bio politički pokret ali se bavio i književnim jezičnim problemima. Težeći za političkim jedinstvom svih Hrvata Ilirci su nastojali ostvariti jezično jedinstvo. Videći da sve dosadašnje stilizacije književnoga jezika nisu imale nacionalni već isključivo regionalni karakter, Ilirci su izabrali ijekavsku novoštokavštinu kao osnovicu standardnoga hrvatskoga jezika. Književni uzor im je bila dubrovačka književnost (osobito Gundulićeva djela) koja je bila pisana upravo tim tipom književnoga jezika. To je značilo odbacivanje čakavske i kajkavske stilizacije književnoga jezika ali i štokavske ikavice. Zato su ilirci zadržali stare nastavke u množinskim oblicima te uveli znake za refleks jata koji se mogao čitati kao (i, e, ie, je).

Osim toga Gaj je izvršio reformu dotadašnje grafije uvodeći dijakritičke znakove za palatalne foneme. Ilirsku koncepciju je prihvatio velik broj učenih ljudi u sjevernoj Hrvatskoj, Slavoniji, Bosni, Dalmaciji, Dubrovniku, ali bilo je pojedina i grupa koje su se tome odupirale. Stoga drugu polovicu 19. st. karakterizira borba filoloških škola oko neriješenih jezičnih pitanja. Tada su postojale četiri značajne filološke škole: zadarska, riječka, zagrebačka i škola hrvatskih vukovaca. Ova posljednja pokušat će učiniti zaokret u hrvatskom književnom jeziku nastojeći ga približiti srpskom književnom jeziku. To su djelomice i uspjeli na području pravopisa kada je njihov član Ivan Broz, po narudžbi tadašnje banske vlade načinio i objavio 1892. *Hrvatski pravopis* na fonološkom načelu. Do tada je naime hrvatski pravopis bio izgrađivan na morfološkom (etimološkom) načelu.

Dvadeseto stoljeće

Za vrijeme prve Jugoslavije hrvatski književni jezik je bio izložen snažnoj unitarizaciji, zbog težnje srpskih hegemonističkih krugova da stvore jedan jedinstveni književni jezik za Hrvate i Srbe, a potom na temelju toga, nametnu tezu o jednom narodu. Tomu su se opirali hrvatski pisci svojim djelima i filolozi raspravama objavljivanim u časopisima.

WIESBADEN

Hrvatska bajka

Djeca iz Wiesbadena na putovanju od Zakarpaća do Jadrana

Trebalo je poduzetnosti i hrabrosti krenuti na dugi i opasni put sa sjeveroistoka na jug Europe, a njih su – a tko drugi – imale ponajviše žene i majke koje više nisu željele podnositi da je djeci hladno, a da zvijeri odnose stada i oskudnu hranu njihovih obitelji. Trpjeli su i muškarci, no nisu se lako mogli odlučiti na selidbu, mislili su da treba izdržati tu u Zakarpaću, gdje su se našli, da treba samo prinositi dovoljno žrtava bogovima pa da će biti bolje! – Tako početak daleke hrvatske selidbe opisuje spisateljica Dinka Juričić u svojoj „Hrvatskoj bajci“, prvoj u nizu slikovnica o narodnoj povijesti za mladi dječji uzrast, pripremanom i izdanom u Zagrebu tijekom 1993.

Tekst je autorica, koja već dulje vremena surađuje s Hrvatskom kulturnom

zajednicom u Wiesbadenu, dramatizirala za dječju kazališnu skupinu ovoga društva, a skupina je igrokaz izvela početkom prosinca u okvirima tradicionalne božićne priredbe. Redateljica je bila Biserka Andrijević, scenografiju je pripremio Marin Ribarić, a glazbu je izabrao Ivo Lovrek.

Pred prepunom dvoranom „Pius“ prisutni su gledatelji, posebno brojna djeca, s veseljem, ali i sa zebljom slušali Vilu Hrvaticu, vilu koja na kraju puta, na kraju priče, izlazi iz toploga mora, doseljenicima predaje trobojni barjak i kaže im: „Dobrodošli Hrvati! Dobrodošli u ovu zemlju u koju su vas doveli vaši sinovi. Radujem se s vama, ali sam i zabrinuta.

Malo Vas je, a želite najljepšu zemlju na svijetu! Bit će vam teško...“ Maja Runje

Tako su 1940. god. Petar Guberina i Kruno Krstić objavili knjižicu *Razlike između hrvatskoga i srpskoga jezika*. Hrvatska vlast u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj nastojala je osloboditi hrvatski književni jezik od svih unitarističkih i srpskih natruha koje su se nakupile u prethodnom razdoblju, te je 14. kolovoza 1941. god. donijela Zakonsku odredbu o hrvatskom jeziku, o njegovoj čistoći i o pravopisu. Tom Zakonskom odredbom utvrđeno je da „hrvatski službeni i književni jezik jest štokavsko narječje iekavskoga govora“, te da se „ima pisati po korisnom, a ne po zvučnom pravopisu“. Ured za hrvatski jezik pripremio je, a potom i tiskao 1944. god. *Hrvatski pravopis* utemeljen na morfološkom načelu.

Poslije rata hrvatski književni jezik bio je opet izložen snažnoj jezičnoj unitarizaciji i onemogućivan mu je slobodni razvoj. Srpski hegemonistički krugovi su stalno nametali tezu o jedinstvenom književnom jeziku, te su u tom smislu prišli izradi „zajedničkog pravopisa i rječnika“. Snažan hrvatski otpor takvom političkom i jezičnom nasilju očitovao se objavom *Deklaracije o nazivu i položaju hrvatskoga književnoga jezika* 1967. i izradom Hrvatskoga pravopisa 1971. koji nije zbog političkih prilika tiskan sve do 1991.

Uspostavom demokracije i hrvatske vlasti u Republici Hrvatskoj otvorene su mogućnosti za slobodan razvoj hrvatskoga jezika.

(Svršetak)

KULTURA

BERLIN

Zagrebački kvartet oduševio

Pod pokroviteljstvom Gen. konzulata Rep. Hrvatske u Berlinu i financijskom pomoći dvanaestorice sponzora, malo, ali vrlo aktivno HKD „V. Fran Mažuranić“ organiziralo je u čast 900. godina Zagrebačke nadbiskupije i grada Zagreba, koncert u poznatoj berlinskoj glazbenoj kući Schauspielhaus am Gendarmenmarkt. Oko 200 posjetitelja, što je za ljubitelje ozbiljne glazbe veoma dobar posjet, uživalo je u gudačkim majstorima Zagrebačkog kvarteta u sastavu: Goran Končar, Goran Bakrač, Ante Živković i

Martin Jordan. Gudači su izveli djela: Dimitrija Šostakoviča, Ive Mačeka i Cesara Franka, a na traženje oduševljene publike, na kraju koncerta su izveli Andante Cantabile op. 11., P. I. Čajkovskog. Koncertu je prisustvovalo mnogo istaknutih berlinskih kulturnih djelatnika kao i lijep broj hrvatskih studenata koji su sa sobom povelili i svoje njemačke prijatelje. Visoko tiražni „Berliner Morgenpost“ objavio je 5. 12. 1994. veoma dobru kritiku svojeg muzičkog urednika što je još jedno vrijedno priznanje Zagrebačkom kvarte-

tu, organizatoru i svima onima koji su na bilo koji način pomogli da se taj kulturni projekt ostvari. Nastupom u Berlinu (3. 12. 1994.) Zagrebački kvartet je pridonio još većem ugledu Hrvatske i Hrvata koji žive i rade u njemačkoj prijestolnici, a vrijedno je spomenuti da je 1994. za Zagrebački kvartet bila jubilara, naime, slavila se 75. obljetnica njegova postojanja. Posebno priznanje Zagrebački kvartet je primio u španjolskome gradu Granadi gdje mu je dodijeljena titula počasnog građanina.

Na kraju, zahvaljujemo svima koji su nam pomogli da se ovaj veliki kulturni događaj i ostvari.

Ivek Milčec

PRIKAZ

O Bleiburgu nikad dosta

Vjekoslav Lujo Lasić: „Pakao je počeo u Bleiburgu“, Rijeka 1994.

Još jedna ali nezaobilazna knjiga o bleiburškoj tragediji hrvatskoga naroda i stradanjima koja su slijedila. Kažemo da je nezaobilazna jer ne ponavlja već poznato niti samo dodaje podatke u poznatu cjelinu stavova i shvaćanja. Izvršna je po svom pristupu i možda naoko burnim zapazanjima.

Vjekoslav Lujo Lasić zanovačen je g. 1944. s mnogim hrvatskim maturantima i raspoređen u PTS (Poglavnikov tjelesni zdrug) čvrsto hrvatski i katolički odgojen, sin hercegovačkog pravника, predsjednika suda, mlađić NDH doživljava kao svoju državu. Vjeruje u načela humanosti i u ratu; učili su ga da su ranjenik i zarobljenik svetinje. Zna da se bori protiv neprijatelja svoga naroda i svoje cjelokupne kršćanske tradicije. U toj vjernosti narodu i kršćanskoj baštini Lasića ne nagrizaju nikakve sumnje. Iz svoje zagrebačke dačke perspektive nije ni imao prilike saznati za sve što se događalo širom nove države. Mogao je ostati tradicijski ponosan i spreman na svaku žrtvu. Tako odlazi s vojskom u povlačenju iz Zagreba pred nadiranjem partizana. Njegova je postrojba gotovo na začelju: iza njih su bili samo Bobanovi „crnci“ da bi odbijali nasrtaje progonitelja. Partizani će ih doista oružano napadati pa će i on sa svojim vojnicima pružiti oružani odgovor prilično uspješan. Već u Sloveniji saznaju da je Njemačka kapitulirala. NDH nije kapitulirala. Ona je još u ratnom stanju ne samo s partizanima nego i s Engleskom i Amerikom.

No hrvatska se vojska – premda je svjetski rat završen – brani od partizana da bi

se predala Englezima. Pravi račun bez krčmara. Lasić ne piše o onome što nije vidio. Nema opisa pregovora hrvatske i engleske i partizanske komande o predaji. On samo saznaje zaključak i odlaze oružje. Shvaća nesposobnost vojnog i političkog rukovodstva NDH, ali ni to ne dovodi u pitanje njegovu cjelovitu vjernost, jer nije riječ o vjernosti državi i stranci nego narodu i Bogu, vjeri i obitelji. Iz svake Lasićeve bilješke odiše izvanredna osobna čestitost. Ona je temelj njegova neugroziva ponosa. Takvim kršćanima najteže je opraštati. I on to ne krije. Na više će mjesta jednostavno priznati da zločince prezire premda svladava svaku želju za osvetom. Zločinci pripadaju drugom svijetu, neljudskom ili podljudskom a on ih smatra ljudima, reklo bi se, zato što ga tako uči njegova vjera.

Ali, prava je novost Lasićeve knjige što nije nikako ideološka. Lasić ne izlaže stajališta, ne niže načela, nego iznosi zapamćenja. I u tim zapamćenjima ljudi nisu crno-bijelo raspoređeni: i među partizanima ima ljudi, čovječnosti koja se ne zaboravlja. Dapače, i među nekarakternim koji su se prodali nisu svi jednako neljudi.

Čuvajući karakternu vjernost, Lasić je u svakoj prilici također uporno snalažljiv. Nikad kompromis; ali zašto ne prevariti neprijatelja? Tako se u istrazi mogu neka priznanja potpisati da bude manje mučenja a na sudu se to može poreći kao iznuđeno. Posebno je zanimljivo kad Lasić opisuje kako je u zatvoru odlučio komadićem stakla prerezati vene na ruci – da

osujeti mučitelje koji su ga bili nakanili obesiti. Ne tu-mači moralnu dilemu glede samoubojstva. Računa da pametni čitatelj sve rasuđuje.

Dragocjeni su ne samo

opisi križnoga puta nego i Lasićeva sakrivanja pred novim uhićenjima. Vidimo kako su se ugroženi solidarno snalazili, kako je trajno ostala šutljiva ali vjerna većina koja nije prihvatila ni komunizam ni Jugoslaviju.

Posebno je dragocjen opis Lasićeva susreta s nadbiskupom Alojzijem Stepincem u studenom 1945. Povjesničari bi morali slučaj rasvijetliti. Od čega je Stepinac tada bolovao? Koje su ga to časne sestre tada na dvoru njegovale? Koji je svećenik prepoznao mladog Lasića u katedrali i doveo ga nadbiskupu? Lasićev opis toga susreta je hagiografski: Stepinac je orisan već kao svetac sa svete slike.

Pisana ne po bilješkama, nego po izvanredno živom sjećanju, bez ideoloških pretenzija, ova je knjiga pjesničko djelo, svojevrsna beletristika i valjan dokument. Vrlo korisna svima koji žele znati što se tih strašnih godina doista dogodilo hrvatskome narodu. Ne za utvrđivanje niti za rušenje poznatih mitova nego za traženje obične ljudske istine i za bolje razumijevanje sadašnjosti. U tom smislu: o Bleiburgu nikad dosta!

Ž. K.

(Glas koncila, 7. 8. 94.)

KULTURA

PRIKAZ

Tri nova izdanja Franjevačke teologije Sarajevo

Sedam stoljeća bosanskih franjevaca, 1291–1991, Zbornik radova, Samobor 1994., str. 273, Izdaje Franjevačka teologija Sarajevo

Rat u Bosni i Hercegovini, Uzroci, posljedice, perspektive. Zbornik radova, Samobor 1993., str. 288. Izdaje Franjevačka teologija Sarajevo.

Dva zbornika radova pojavila su se u izdanju Franjevačke teologije iz Sarajeva, privremeno smještene u Samoboru. Dva zbornika koja, po svojoj tematici i sadržaju neće i ne smiju ostati nezapaženi od stručnjaka koji se bave problematikom Bosne i Hercegovine. Svi oni koji su podrijetlom iz Bosne i Hercegovine, ili barem uz nju emocionalno vezani, puno bi izgubili ako ne bi zavirili u ove zbornike i pokušali, na osnovi materijala u njima, razmisliti o hrvatskoj prošlosti, te pokušali shvatiti korijene tragične sadašnjosti u BiH. Ova dva zbornika su upravo sredstvo za takvo razmišljanje. Zbornici su komplementarni, iako su znanstveni skupovi upriličeni s različitim motivacijom.

Prvi znanstveni skup, održan u predratno vrijeme u Sarajevu od 18. do 20. travnja 1991. g., bio je upriličen povodom 700. obljetnice dolaska franjevaca u BiH. Zbornik svojom tematikom i sadržajem, iako ne donosi sve referate održane na tom skupu, budući da organizatori zbog rata nisu uspjeli prikupiti sve referate, ocrta tešku i slavnu prošlost franjevaca i hrvatskog naroda. Franjevci i njihova povijest usko vezana uz povijest hrvatskog puka u BiH, nije samo jedan regionalni dio kulture hrvatskog naroda, nego je to izvor i matica koja povezuje biće hrvatskog naroda i njegove kulture, kako na kronološko-povijesnom, lingvističkom, književnom području, tako i na duhovnom polju, jer su hrvatski duh i mentalitet nepovratno obilježeni duhom sinova asijskog siromaša.

Drugi znanstveni skup, u organizaciji Franjevačke teologije iz Sarajeva, održan je u Zagrebu 27. i 28. travnja 1993. g., u vrijeme najžešćih sukoba u BiH. Namjera organizatora bila je, što se vidi iz samoga zbornika, pokazati i pomoći shvatiti što je dovelo do rata u BiH, što se događa u ratnom sukobu, kako i što učiniti da se spriječi još veća tragedija. Svojim prilogima sudjelovali su najpoznatiji intelektualni, duhovni i politički predstavnici Hrvatske i BiH.

Zbornik je dokument koji nadilazi trenutak vremena u kojem je znanstveni skup održan. Isto tako to je i dokument bez kojeg se nijedan hrvatski i bosanskohercegovački političar ne bi smio upuštati u povijesnopolitičke rasprave, te u pravljenje političkih planova za Hrvatsku i BiH. To u dobroj mjeri vrijedi i za hrvatske intelektualce.

Bosna franciscana. Časopis Franjevačke teologije Sarajevo, broj 1 (1993.), str. 223, broj 2 (1994.), str. 230.

Novi časopis kojeg su pokrenuli profesori Franjevačke teologije iz Sarajeva koji privremeno borave u Samoboru. Časopis pokazuje, u dva dosada izašla broja, svoju opravdanost i visoku kvalitetu. U ova dva broja znanstveno se obrađuje prošlost, analizira sadašnjost koja pritišće narod u Bosni i Hercegovini, Crkvu i franjevce. Povjesničari pokušavaju otkriti veu prošlosti, sagledati sadašnjost i proniknuti budućnost. Solidne teološko-biblijske i filozofske studije otkrivaju i analiziraju fenomene koji su prisutni u našoj stvarnosti. Sve to pokazuje da onaj koji bi u hrvatskom podneblju htio imati nešto što bi mu moglo pomoći da, u ovom vremenu, kada ima toliko publikacija koje unose nemir, a na intelektualnom planu ne pomažu zadovoljiti potrebu informiranosti i solidne duhovne i kulturne refleksije, **Bosna Franciscana** može to u dobroj mjeri zadovoljiti, te pozitivno prema budućnosti hrvatskog čovjeka usmjeriti. **Vlatko Marić**

Advocata Croatiae

Rudolf Grulich: Advocata Croatiae Wallfahrten im ehemaligen Jugoslawien mit einem Vorwort von Kardinal Franjo Kuharić

Sudetendeutsches Priesterwerk Königstein. (Für Kirche und Volksgruppe Band 5). 1994.

104 Seiten mit 21 Abbildungen.

DM 10,80 (ab 10 Ex. DM 10,-, ab 50 DM 9,-, ab 100 8,-)

Im September hat der Papst Zagreb besucht. In Kroatien beschränkte sich diesmal sein Besuch auf die Hauptstadt, während sonst der Papst auf seinen Pastoralreisen auch an berühmten Wallfahrtsorten des jeweiligen Landes betete.

Diese Pilgerstätten des ehemaligen Jugoslawiens stellt Rudolf Grulich in einer neuen Publikation vor, zu der Kardinal Kuharić ein Vorwort schrieb. Grulich behandelt das „slowenische Lourdes“ in Brezje und das Nationalheiligtum der Kroaten in Marija Bistrica ebenso wie Wallfahrtskirchen in Bosnien und Montenegro. Manche dieser heiligen Stätten sind vom Balkankrieg zerstört worden wie Podmilačje in Bosnien oder Aljmaš in Ostslawonien. Andere Wallfahrtsorte aber liegen in Gebieten ohne kriegsartige Auseinandersetzungen und können auch heute von uns besucht werden. Dazu ist dieses Buch ein sachkundiger Führer. Es bietet eine wahre Entdeckungsreise durch das marianische Südosteuropa.

„Advocata Croatiae et fidelissima Mater“ nennen die Kroaten Maria, als ihre Schutzherrin verehren sie auch die anderen Völker des Balkan. Das Buch ist eine wichtige Information über die Kirche in einem leider zu Unrecht vernachlässigten Teil Europas.

Pilgern Sie in Gedanken auf den Spuren des Prinzen Eugen nach Peterwardein und mit Mutter Teresa nach Letnica! Beten Sie im Gedenken an Kardinal Stepinac an dessen Grab in der Kathedrale in Zagreb oder fahren sie selbst in Wallfahrtsorte Sloweniens und Kroatiens. Das Buch wird Ihnen dabei eine Hilfe sein. Der Autor will mit seinen Hinweisen Solidarität mit den angegriffenen Völkern wecken und einen Aufruf zum Frieden leisten.

NOVA IZDANJA

Ante Branko Periša:
Slike bez okvira,

Split 1994., str. 174. Roman za djecu i za one koji djeci vole pričati lijepe pripovijesti. Cijena 50 kn. Narudžbe: Ante Branko Periša, Trg Gaja Bulata 3, 58 000 Split.

Kalendar Svetoga Ante 1995.,

pučki kalendar *Svjetla riječi*, 246 stranica, s temama: obitelj, zemlja (Bosna), pripovijesti, pjesme, narodno blago. Narudžbe: Svjetlo riječi, s. Radića bb, 80101 Livno, BiH ili Svjetlo riječi, Hotel „Slavija“, 58 320 Baška Voda, Hrvatska.

Fra Nikola Ćurčija:

Ljekarnik – obiteljski molitvenik za štovanje Gospe od Zdravlja,

Split 1994., 463 str., tvrdi uvez, proširano, u tri boje (crveni, bijeli i plavi), 8,5 x 13,5 cm, cijena 40 kn. Narudžbe: Franjevački samostan Gospe od Zdravlja, Trg Gaja Bulata 3, 58 000 Split.

MLADI HRVATSKI ODISEJ

Moja prva ljubav

Bio si moja ljubav jedina
sve što imam
samo su sjećanja
a godine idu
donose tugu

zbog tebe drugog voljeti ne mogu

Snjegovi kada zabijele
ne daju rane da mi zacijele
a vjetar hladni donosi glas
da više nema nade za nas

Kad su mi drugi darivali sebe
u svakom uvijek tražila sam tebe
jedina moja ljubavi

Za mene ništa drugačije nije
u srcuujem ti si kao prije
Ostat ćeš moj za sva vremena
iako te više nema

Vesna Magdić, Wilhelmshaven

Bol

Teške uvrede su pale
od suca koji ne uzima dokaze
moje suze su ih sprale
dok bol i tuga srce mi gaze

I dok teška riječ pada
bol i tuga, ponos mi mre
Bože, da l' pravda još vlada
misliš li na svog sokola iz gore

Želim u zemlju propasti
da mi srce više ne kuca
u vječnu tamu pasti
da stignem pred zadnjeg suca

Suza mi niz lice klizi
Hvala vjernoj snazi na brizi
moja krila protiv te sile ne lete
pauk smrti mom ponosu mrežu plete

Zoran Petrović, Darmstadt

Pogled

Čujem tvoj glas
srce kuca na iznenađenje
sreća u meni vrije

Nestade riječi
trenutkom šutnje, tišine,
pogled progovori

Odsad govorimo
očima tvojim, očima mojim, bez
riječi,
sve više i više

Dijana Tolić, Rüsselsheim

Dođi

Dođi jednom, iznenada
bez najave i alibija,
u neko blago predvečerje
kad kaplje suton
kao iz raspukle zrele trešnje
u moje mutne oči pune pitanja;
i kad zlatno sunce
tone u more od žita
ti dođi ...
u bljesku zrelog klasja
i uspori bore na mom licu.
Dođi, kradom u noći
dok najljepše snove snivam,

dok letim zvjezdanim nebom
i prkosim hladnim, dalekim planetama
pričajući o toplini moje Zemlje
i o svemu što me za nju veže
i što je čini jedinstvenom.
I napokon, dođi u zoru,
nek' te svi udovi tijela osjete i vide!
Napoji žedno srce
rosom svoje ljubavi,
okupaj dušu grešnu
prvim zracima čistoće
i učini me spremnim za novi dan.

Dalibor Perković, Mainz

Vapaj samotnika

Žedan tvoje ljubavi
u sahari samoće gorim
nemoćan da shvatim
da bez tebe moram

Tražim zaneseno tvoj prozirni pogled
djevojko koju zovu vatra
u osmjesima drugih
u tuđim osmjesima
u neznanim radostima
oko mene samo zatvorena
zakovana vrata
iza kojih stoji samo praznina
u mojim mislima opet goriš
ko Feniks iz pepela zaborava
izranjaš

beznadne sanje
gutaju dokono
mutne, hladne dane
vrijeme gubi smisao
čekanje mijenja oblike
samoća se rasplinjuje i nestaje
nenadno izbrisana besmisлом

Slučajan san
neuhvatljiv kao treptaj oka
ispunja ništavilo.
JA I TI, bez okova,
slobodni,
hodamo obalom sreće

sretni beskrajno
da našli smo jedno drugo
držim te za ruku
pod suncem morskog ljeta
što neumorno, od iskona plamti
idemo pogleda sretnih,
stapajući se s plavetnilom
što opija i mami
sklopljenih očiju, ushićen ko dijete
slikama što naviru,
doživljajima što raduju

Vidim nas, daleka draga,
u danima dalekim i blizim poput sna
sve je natopljeno ljubavlju, mirom
i svjetlom
zajedno smo i to je dovoljno
dok sunce kupa bijelim zrakama
svjetlucavu radost
divlji i slobodni kao valovi
beskrajnog mora
pod bosim nogama
uginje se meki, svileni pijesak
nježno nas grle obale po kojima hodimo
mi vječiti sanjari
vatrene oči tvoje,
prekrasna zrcala morskih dubina,
pričaju više od riječi.
Mi govorimo šuteći... Mario Petrušić, Stuttgart

...a kula još stoji

... a kula još stoji,
nitko je srušio nije.
Vjekova duga već broji,
odavna sunce je grije.

Naše tajne je slušala,
ali nikad ih odala nije.
S nama je tugovala,
za nama još uvijek suze lije.

Sinovi su otišli u tuđi svijet,
za njima je srce peče.
Drugi su domovini dali zavjet,
kula ih nikad zaboraviti neće.

Pusta je Imotska krajina,
nad njom vlada tišina.
... a kula još stoji,
dane našeg dolaska broji.

Adrijana Rojnica, Offenbach

Snovi

Ne govori, nemoj noćas
uspomene buditi stare.
Neka žive al' da ne znam,
jer nekad mi bjehu spas.

Nekad plakah kao dijete,
željeh svemir da vam dam
ali dječije ruke moje
premale su za te, svijete.
Ipak, ja te snažno grlim
dajem ti i želje svoje
da učiniš za me nešto.

I svom snagom sada hrlim
pa te lovim brzo, vješto,
stavljam te na svoje rame
k suncu s tobom evo, letim
galaksijom sada plovim.

A svi moji dječji snovi
nekud tamo nek odlete
do mjeseca u krošnjama.
Jer mali si za me, svijete;
i ta tvoja djeca srma
moraju u san da utoju!
Igru dječiju nek' ne nište,
jer mi smo sad u usponu.

Bijeli konji kad zanjeste
ponesu nas k onoj zvijezdi
što imena još svog nema
al' što grije više, jače.
I zadnji san kad odjezdi
kad ne bude više snena
duša će mi da zaplače
od radosti što sve bješe
samo mašta, ali lijepa.

Ali i njoj kraj će doći
bez nje će mi teško biti
no i život tad će proći,
neću više biti – sniti.

Marija Franjić, Rietberg

Prva ljubav i rat

Razmišljam i plačem. Tko ima pravo da
nam otima našu sretnu i bezbrižnu mla-
dost?

Tko ima pravo da nam ubojitim projek-
tilima ruši nedosanjane snove, kuće, spo-
menike, sela, gradove?

Tko ima pravo da nam nametne strahote
rata dok još odrastamo? U ruci držim
sliku svoga dragoga, svoje prve ljubavi...

Plačem sjećajući se...

Upoznali smo se i zaljubili. Bio je junak
iz mojih snova, snažan i nježan, mio,
duhovit i romantičan.

Kažem – bio je onakav o kakvom sam
sanjala.

S kime sada da idem u nezaboravne šetnje
gradom?

S kime da onako toplo razgovaram? S
kime da razmjenjujem poklone za vječnu
uspomenu? Mogla sam to samo s njim, jer
je on samo meni i samo ja njemu obećala
ljubav i vjernost. Ali na našu ljubav srušio
se rat.

Jednoga dana mi je došao bez smiješka.
Obradovala sam mu se kao i svaki put, ali
je ubrzo nestalo moje radosti, kada sam
mu vidjela suze u očima.

Suze u njegovim očima? Uhvatio me za
ruku i zagledao mi se u oči. Znala sam da
slijedi neko priznanje...

Obuzeo me strah i vidjela sam da mu je
teško reći ono što mora. – Malena moja,
ljubavi, moram poći u rat, u obranu naše
Hrvatske. Zagrlila sam ga čvrsto, ne
puštajući ga od sebe, bojeći se stvarnosti.

On mora poći, bubnjalo mi je u glavi.
Bože moj, tek mu je 17 godina. Ali, mora
poći, ja nemam pravo da ga zadržavam,
ljubavi će biti i poslije ovog groznog rata.
Važno je obraniti Hrvatsku, majku i
nedužne ljudske živote. Blago se oslobod-
io moga zagrljaja i pružio mi svoju sliku.

– Uvijek ću biti uz tebe, čak i ako poginem
– rekao mi je i opet me zagrlio. – Ne smiješ
poginuti – htjela sam ostati čvrsta, no suza
me izdala – sve će biti u redu. Ne boj se,
malena moja. – Još jedan poljubac,
napregnut osmijeh i obećanje da će mi
pisati... Otišao je a s njim i moje srce. Pri-
mila sam njegovo prvo pismo. Bilo je
puno nježnih i utješnih riječi. Odgovorila
sam mu hrabreći ga svojom ljubavi. A
nisam znala kako je njemu. Na bojištu, u
rovu, branio je Hrvatsku. Jednog dana
opet sam dobila njegovo pismo. Rukopis
nepoznat. Obuzela me teška slutnja.
Zašto mi sam nije pisao? Otvorih pismo.
Kriknuh i ne vjerujući pročitah po drugi
put:

„On je poginuo u žestokom okršaju“...

„Kažu da sam plakala, da sam vikala: „To
nije istina!“ Kažu da sam ga zvala, pro-
klinjala rat.

I sada, kada sam se koliko toliko pribrala,
ne mogu vjerovati da ga više nema. On je
bio moja prva ljubav. Osjećam se potpuno
usamljeno bez njega, bez svoga gardista,
bez dječaka od sedamnaest godina.

Sanja Cvijetić, Düsseldorf

MANILA – X. SVJETSKI DAN MLADIH

Mladi žele bolji svijet

Papa Ivan Pavao II. krenuo je 11.1.1995. na svoje 63. apostolsko putovanje izvan Italije, kojom prilikom je posjetio Filipine, Papuu Novu Gvineju, Australiju i Šri Lanku. U okviru posjeta Manili na Filipinima održan je i X. svjetski dan mladih na kojemu su sudjelovali i mladi iz Hrvatske i BiH. Predstavnici Hrvatske bili su studenti Hrvoje Šerić iz Osijeka i Valter Španjić s Krka. Po povratku s Filipina susreli smo ih u Frankfurtu i porazgovarali s njima.

bu, kao što je svećenička i redovnička, a druge da grade Crkvu u svom zvanju. Svako naime zvanje je vrijedno, vodi konačnoj punini i sreći. „Ne budite lijeni odgovoriti na Kristov poziv“, ističe Papa, „jer je Gospodin s vama“. Pred mladima stoje brojne zadaće, a glavna je odgovor Kristovu pozivu, govorio je Papa u propovijedi mladima.

U Manili su boravili od 5. do 16. 1. Bili su smješteni u sjemeništu sveučilišta sv. Tome u Manili. Kao hrvatske predstavnike poslalo ih je Vijeće Hrvatske biskupske konferencije za laike. U tom sjemeništu održavao se i Forum mladih u sklopu X. svjetskog dana mladih. To je V. međunarodni forum mladih u organizaciji Pontifikalnog vijeća za laike. Motto susreta je bio: „Kao što je mene poslao Otac, tako i ja šaljem vas“ (Iv 20, 21). U radnim skupinama vodile su se intenzivne rasprave o ulozi mladih katolika u suvremenom svijetu i o poteškoćama i načinima navješćivanja Evanđelja u današnjem svijetu. Na Forumu je sudjelovalo oko 300 predstavnika mladih iz stotinjak zemalja. Hrvoje i Valter kažu da su na Forumu sudjelovali hrvatski predstavnici iz BiH, odnosno iz Sarajeva: **Ana Huml** i **Andreja Planinšek**; predstavnik katolika iz Beograda **Viktor Cvetković**, te katolika s Kosova **Donika Gashi**. Najtraženiji mladi bili su upravo mladi iz Sarajeva. Novinari su ih neprestano opsjedali, pa su dali na desetine intervjuja za novine, radio i televiziju. Jednom su čak bili u direktnom programu filipinske televizije.

Na koncu Forumu donesen je zaključak u vidu priopćenja. Mladi se osjećaju dijelom opće Crkve unatoč svim njezinim razlikama. Ističu da žive u svijetu društvenih, humanih, političkih, ekonomskih i vjerskih problema, te da ih tište svi oblici patnje. Istodobno su našli nadu i ohrabrenje u Isusovoj poruci i jedni u drugima. Odlučuju da je njihova kršćanska odgovornost i zadaća da svijet učine boljim, te zaključuju:

1. Ljubiti Krista svim bićem radi širenja njegove ljubavi prema svijetu.
2. Moliti i produbiti i svoj osobni odnos s Isusom.
3. Biti ljubazni služitelji drugima da svi postanemo Kristov glas i ruke u obiteljima, školama, na poslu i svakodnevnom životu.
4. Biti otvoreniji učenju i iskustvu o vjeri koja nas poziva da djelujemo.
5. Raditi za svoju Crkvu da postane živa zajednica.
6. Izgrađivati mir u sebi i u svijetu, gradeći mostove među rasama, religijama, bogatima i siromašnima, laicima i hijerarhijom, mladima i starima, obećati samima sebi da ćemo poštivati jedinstvene značajke drugih.

Isus poziva sve ljude, posebno mlade

Hrvoje i Valter pričaju kako su počašćeni i oduševljeni što su mogli biti među odabranima koji su 13. i 14. siječnja mogli biti izbliza s Papom. Papa je naime 13.1. slavio posebnu misu samo za predstavnike mladih u kapeli sjemeništa sveučilišta sv. Tome Akvinskoga. Tom prilikom Papa je održao propovijed za mlade. U propovijedi naglašava da Isus poziva sve one koje voli da ga slijede, da nas Isus poziva po imenu, posebice mlade, šaljući nas da širimo njegovu riječ u svijetu. Crkva također poziva mlade da slijede Isusa na svim razinama, u župi, dijecezi, diljem svijeta. Poslanje Crkve danas je isto kao i ono na Duhove, samo što ima novo značenje. Krist poziva neke u posebnu služ-

Glas sarajevske mladeži

U petak, 13.1.1995. mladi su sudjelovali u pobožnosti križnoga puta ulicama Manile. Posebno se molilo za Ruandu. Uvečer, 14.1. Papa je imao bdijenje s oko milijun mladih. U dugom govoru Papa je te večeri spomenuo riječi mladoga katolika iz Sudana i mlade Sarajke Ane. Ana Huml je rekla da mladi u Sarajevu i u BiH žele mir i živjeti u miru. Sutradan, 15. 1., bila je u Manili središnja Papina misa pred oko četiri milijuna ljudi, kojoj je bilo nazočno i preko milijun mladih ljudi.

Hrvoje kaže da su ga Filipinci fascinirali. Papu su ekstatično dočekali. To su ljudi osmijeha i radosti, kaže Valter. Slažu se da bi kod nas bilo dosad stotinu revolucija kad bismo imali onakvu bijedu kao što je ondje. Većina je ljudi siromašna, a postoji mali broj velikih kapitalista. Filipini su zemlja na tisućama otoka, koji su prilično zagađeni. Hrvoje i Valter kažu da je dugogodišnji boravak američke vojske na filipinskim otocima pridonio moralnom padu gradskoga pučanstva.

„Ni u snu se nismo nadali da ćemo jednog dana posjetiti Filipine“, govore Valter i Hrvoje. „Zahvalni smo organizatorima, posebice biskupu Bozaniću. S mladima iz BiH dostojno smo predstavljali hrvatski narod i naš glas protiv rata, a za mir i slobodu, često se čulo na Filipinima. Papa je ponovno bio s nama“.

Nakon dugog putovanja Valter i Hrvoje su predahnuili u Frankfurtu, odmorili se u nadđušobrižničkom uredu, te produžili za Hrvatsku. Oduševljenje nisu mogli niti su htjeli sakriti.

mgr

FRANKFURT

Govorite li hrvatski?

Pratite li tekst kad slušate glazbu?

U subotu, 19. studenog 1994., Savez hrvatske mladeži Rhein-Main uspješno je organizirao svoju prvu samostalnu priredbu. Po prvi puta su tom prilikom nastupili akademski glumac Joško Ševo i kantautor Ibrica Jusić. Uz podršku Hrvatskog kulturnog društva Rhein-Main predstavili smo se javnosti kulturnom večeri.

U prvom dijelu je u prepunoj dvorani župe sv. Ante pred „šarolikom publikom“, kako reče sam, Joško Ševo izveo vlastiti komad „Govorite li hrvatski?“. Ševo počinje s Bašćanskom pločom, kroči hrvatskom književnošću, dočaravajući renesansu (Marulić, Držić) i barok (Gundulić), prelazeći preko romantizma, realizma, moderne do suvremene književnosti (Šenoa, Matoš, Šimić, Ujević, Cesarić, Šoljan, Kaštelan...). Ševo, jedan od najmlađih profesora glume na hrvatskoj akademiji u Zagrebu, poznat u svim vodećim kaza-

lištima diljem Lijepe naše, oduševio je gledateljstvo.

Nakon kratkog predaha u drugom dijelu programa glavnu ulogu je preuzeo Ibrica Jusić. Bogati 30-godišnji rad s počecima na dubrovačkim skalinama odjeknuo je dvoranom. Uz niz vlastitih kompozicija predstavio se i kao uspješni skladatelj mnogih poznatih literarnih tekstova (Matoš, Ujević, Brecht, Shakespeare...). Vrstan gitarist riječju i glazbom pobudio je gledateljstvo na razmišljanje, ponekad na zabavu. Ipak etikete „usamljenog trubadura“ nikada se nije riješio, dapače ostao je lik umjetnika-bohema. Doživotno neovisan, slobodan, gitaru i glazbu označuje kao svoju umjetnost, kao svoj životni stav.

Dan kasnije su kulturnu večer priredili Ševo i Jusić i u Mainzu pod pokroviteljstvom Kulturne zajednice i misije. I tamošnja publika ih je lijepo primila.

Ibrica Jusić i Joško Ševo u Frankfurtu

Nadajmo se da njima to nije zadnji nastup u Njemačkoj, a nama poticaj za daljnje kulturne priredbe.

v. š.

STUDENT TELLS REAL STORY

By Andrea Baca

Living in war-torn Croatia

I sit here in the classroom of Greendale High, looking out of the window. Squirrels are playing, birds are singing and the sky is so wonderfully blue.

Looking out, my mind wanders seeking for the special sign in the sky. That sky is so, so far away, across the ocean but still here. Even though I am in Wisconsin, USA now, I am not really far away from home. Because that special place with the most special sky in the world, Croatia, is always in my heart. Thinking about the harmony I can see, hear and feel now, I can not help remembering the pain my country has been going through.

It all started four years ago when the Croatian people elected a democratic government in the first free election ever. Soon after the election, Croatia decided to separate from Yugoslavia.

Croatia's independence spoiled plans of Serbian expansionistic generals as they set in motion a wellplanned war wheel.

In that defensive war, Croatia suffered brutal aggression by the well-established Serbo-Yugoslav army. Serbian expansion virtually annexed parts of Croatia.

Croats and other nationalities were persecuted by the Serbs in the occupied territories. Many men, women and children were cruelly killed. Only the lucky ones had the chance to escape.

That war changed the lives of the Croatian people, including mine, completely. I will

never forget the first air attack on Zagreb, the capital of Croatia, the city in which I lived.

I was in school. It was early afternoon and the classroom was very quiet. It appeared that we were listening to the lecture but our minds were scattered all around. I was a freshman, starting a very important school year, dealing with all kinds of new and strange situations and emotion. My country was forced to lead a war. My own and my classmates' fathers, uncles, older brothers and friends were fighting to protect our homeland.

Facing something as tragic as war was very hard, and we were totally unprepared for it. Our everyday reality was war, killing, destroying... We couldn't escape from it. Even in our dreams, there was again pain, again fear, again ... death.

That's what we were thinking about. We couldn't hide our anxiety. That's why we were quiet.

And then it happened. The sound of the warning siren was sharp and cold. It woke us and made us face the fear head on. Over our heads we could hear the planes. Suddenly there was an ear-splitting noise. We all knew it was a bomb.

We began running through the school halls to the exit. Our two-year old school had not been built with an atomic shelter so we had to run to an apartment building which had a large shelter next to the school.

There was no sound except our feet pounding on the floor. Looking at my friends I could see

Osamnaestogodišnja Andrea Baca boravi u SAD na jednogodišnjem školovanju kao gost učenik. U mjesnom školskom listu opisala je ratno stanje u svojoj domovini Hrvatskoj.

scared, but strong faces. Nobody panicked. That was good, as we managed to get to the shelter in a short time. We talked with our eyes. Our faces were saying everything. There was that anger that grew and I could just feel it building up. I could see it in my friends too. From that day and throughout the war, we survived by keeping our faith in goodness and truth. The situation in Croatia is not the way it should be yet. There are still 300 thousand Muslim refugees from Bosnia and Herzegovina, added to 500 thousand Croatian refugees who can't go back to their homes, as Serbs continue to occupy the territory. Expenses are enormous, and Croatia receives no help at all. Nevertheless, I know that my country is on the right track.

I may be far away; my home and my family are left behind, but I am not all alone. And I know that as long as there is one person who loves Croatia and lives for it, Croatia will never be defeated.

(Pioneer Outlook, school paper from Greendale High School)

NOVIJE PERSONALNE PROMJENE U HRVATSKIM KATOLIČKIM MISIJAMA

AUGSBURG

Došao: fra Ivan Prusina
iz New Yorka
Otišao: fra Mirko Bagarić

BERLIN

Došli: fra Stanko Dotur
iz Mainza i fra Damjan Čovo
iz Stuttgarta
Otišli: fra Ivan Čugura
i fra Nediljko Norac-Kevo

BONN

Došao: fra Ante Bilić
iz Sindelfingena
Otišao: fra Josip dr. Šimić

ESSLINGEN

Došao: fra Josip dr. Šimić
iz Bonna
Otišao: fra Ivan Križanović

GELSENKIRCHEN

Došao: fra Božo Rimac
Otišao: fra Mirko Gregov

KÖLN

Došao: fra Josip Lucić
iz Waiblingena
Otišao: fra Josip Bebić

LUDWIGSBURG

Došli: fra Nediljko Šabić
iz St. Gabriela u Münchenu
i fra Josip Kulović iz domovine
Otišli: fra Petar Vučemilo i
fra Josip Božić-Stanić

MAINZ

Došao: fra Petar Vučemilo
iz Ludwigsburga
Otišao: fra Stanko Dotur

MOERS

Došli: fra Marko Jukić
i fra Filip Karadža iz domovine
Otišao: fra Pavao Obrdalj u KD
„Kruh sv. Ante“, Split

MÜNCHEN

Fra Petar Gulić postao voditeljem,
Došao: fra Ante Samardžić
iz domovine
Otišao: fra Mirko Marić

NEUMÜNSTER

Došao: fra Pero Šestak iz Wetzlara
Otišao: vlč. Vladimir Kljajić

RAVENSBURG

Došao: Petar Sabolić, DI iz domovine
Otišao: Dragan Majić

SINDELFINGEN

Došao: fra Božo Ančić
iz St. Gabriela u Münchenu
Otišao: fra Ante Bilić

STUTTGART

Došao: fra Ivan Čugura iz Berlina
Otišao: fra Damjan Čovo

WAIBLINGEN

Došao: fra Josip Božić-Stanić
iz Ludwigsburga

WETZLAR

Došao: don Mato Aračić iz Beurena
Otišao: fra Pero Šestak

Pastoralni suradnici

AUGSBURG

Došla: s. Nevenka Babić
Otišla: s. Marta Barišić

BERLIN

Došla: s. Nikolina Pejić
Otišla: s. Ana Oršolić

DARMSTADT

Došla: s. Damjana Damjanović
Otišla: s. Božena Duvnjak

DÜSSELDORF

Došla: s. Anka Kvesić
Otišla: s. Gertruda Hrkač

GAGGENAU

Došla: s. Mariangela Todorić

HANAU

Došao: Željko Janjić

HEILBRONN

Došla: s. Marta Barišić
Otišla: s. Verica Grabovac

KÖLN

Došla: s. Verica Grabovac
Otišla: s. Zdravka Širić

MAINZ

Došla: s. Dragica Ljubos
Otišla: s. Krešimira Skopljaković

MÜNCHEN

Došle: s. Marija Blajić i s. Ljiljana
Radaš
Otišla: s. Hijacinta Banić

NEUSS

Došla: s. Stjepanka Saraf
Otišla: s. Nevenka Babić

TRAUNREUT

Došao: Josip Vrdoljak

MUZIČKA OMLADINA SPLITA

FESTIVAL DUHOVNE GLAZBE HRVATSKE MLADEŽI – CRO PATRIA – SPLIT 1995.

raspisuje natječaj za

1. Skladba valja biti pisana na tekst duhovnog obilježja za solo glas ili pjevačku skupinu (do 12 članova), a prema priloženoj partituri, izvodit će se „a capella“, uz pratnju orgulja ili slobodno odabranog malog instrumentalnog ansambla po slobodnom odabiru skladatelja (od klasičnog komornog do najsuvremenijeg sastava).
2. Za skladbu koju upućuje na natječaj, autor je dužan sačiniti kompletnu razrađenu partituru za vokalni dio, odnosno instrumentalni, sa svim uputama i agogičkim znakovima potrebnim za izvedbu i tisak.
3. Skladba u pravilu treba biti napisana na još neobjavljene stihove duhovnog obilježja koje osigurava skladatelj, a iznimno može biti napisana i na tradicionalne duhovne stihove.
Tradicionalni stihovi neće ulaziti u natjecanje za nagradu s novim još neobjavljenim stihovima.
Autor glazbe posebno mora voditi računa o vrijednosti stihova, jer se skladba ocjenjuje kao integralno ostvarenje. Pjesme ne smiju biti dulje od 4 minute.
4. Solistu, pjevačku skupinu, odnosno mali instrumentalni ansambl za izvedbu predlaže skladatelj, odnosno voditelj ansambla, a organizator u granicama mogućnosti udovoljava traženom zahtjevu.
5. Pjevačka skupina može biti muškog, ženskog ili mješovitog sastava, dok mali instrumentalni ansambl (do najviše 5 instrumenata) isključivo propisuje skladatelj partituru upućenom na Natječaj. Solist, članovi pjevačke skupine i instrumentalnog ansambla ne mogu biti mlađi od 10 niti stariji od 22 godine (što predlagatelji dokazuju odgovarajućom ispravom).
6. Natječaj je otvoren do 15.3.1995., a radove treba slati na adresu: Muzička omladina Splita, Zagrebačka 23, 58000 Split, uz obvezni prilog:
a) tri fotokopije čitko ispisane partiture.
b) 2 primjerka stihova otkucanih na pisničkom stroju,
c) puno ime i prezime, adresu i telefon autora glazbe i stihova, te podatke o predloženom izvođaču.
7. U slučaju da na Natječaj ne pristigne dovoljan broj skladbi odgovarajuće kvalitete i programskih potreba, organizator zadržava pravo da za određeni broj skladbi izvrši izravnu narudžbu.
8. Organizator će skladateljima, pjesnicima i izvođačima podijeliti festivalske nagrade po ocjeni stručnih sudova, slušatelja i gledatelja, te sponzora. Broj i vrsta nagrada utvrđuju se posebnim pravilnikom.
9. Članove ocjenjivačkih sudova imenuje organizator.
10. Skladbe, odnosno stihovi ne smiju prethodno biti javno izvedeni (osim tradicionalnih duhovnih stihova).
11. Slanjem radova na ovaj natječaj, autor prihvaća u cijelosti sve njegove uvjete i prenosi pravo na organizatora odnosno njegova izdavača da odabrane skladbe:
a) prvi put javno izvede
b) snimi na nosače zvuka ili slike s pravom izdavanja i raspačavanja,
c) prenosi putem radija i televizije, direktno i odloženo, integralno i odvojeno.
d) da pojedina ugovorena prava organizator prenese na treća lica.
Sva ostala prava autor zadržava za sebe.
12. Odnosi između autora i organizatora festivala, odnosno njegova izdavača, utvrđuju se ugovorom.
13. Autor jamči za originalnost poslanih radova, odgovara za poštivanje odredbi ovog natječaja, te snosi sve eventualne posljedice nastale nepoštivanjem preuzetih obveza.
14. Izabranu skladbu autor ne može jednostrano povući.
15. Cjelovita pravila i dodatne informacije mogu se dobiti u uredu:
MUZIČKA OMLADINA SPLIT – SPLIT
tel: 058/583 887, 058/355 170,
058/581 637
fax: 058/583 887

Krštena Katarina Čolić

U crkvi sv. Kristofora u Frankfurtu, Preungesheimu, krštena je 17.12.1994. Katarina Čolić, prvo dijete mladog bračnog para Željke i Nenada Čolića. Obred krštenja obavio je fra Bernard Dukić, uz asistenciju fra Stanka Mandaca. Krsni kumovi su bili Ružica Petričušić i Mate Dropuljić. Katarinina majka Željka radi povremeno honorarno u nadušobrižničkom uredu. Krsno slavlje nastavljeno je svečanom večerom u krugu brojne rodbine, prijatelja i drugih uzvanika. ■

FULDA

Marija i Ivo

U Sjemenišnoj kapelici u Fuldi vjenčali su se Marija Bešić i Ivo Sučić. U Fuldi, koja je podružnica HKM Hanau, ima inače malo vjenčanja, pa je svečano sklapanje sakramenta ženidbe Marije i Ive pravo osvježenje za hrvatsku katoličku zajednicu u tom gradu. Obred vjenčanja obavio je župnik o. Marijan D. Kovač. M.K.

IN MEMORIAM

Andrija Kordić

1907
– 1995

U Hamburgu je 14.1.1995., u 62. godini misništva, umro hrvatski svećenik Andrija Kordić. Rođen je 19.9.1907. u Mostaru. Za svećenika je zaređen 15.4.1933. u Sarajevu. Nakon desetak godina kapelanske službe u župama sarajevske biskupije, 1943. dolazi u Njemačku, gdje se skrbi za hrvatske radnike na prisilnom radu. Nekoliko godina zatim djelovao je kao dušobrižnik u SAD. Od 1957. radi kao bolnički kapelan u hamburškoj bolnici Maria-Hilf, a 1977. odlazi u mirovinu. Vič. Andrija posebno se nakon rata brinuo za duhovne i druge potrebe hrvatskih emigranata u Hamburgu. U bolnici, te kasnije u staračkom domu, bio je nositelj vjere, radosti i utjehe. Na posljednjem oproštaju od vič. Andrije u Hamburgu govorili su dekan H. Brodmann, a u ime hrvatskih svećenika fra Bernard Dukić. U sprovodnoj

misii i na samom sprovodu bilo je petnaestak svećenika, među kojima i nekoliko hrvatskih svećenika iz Hamburga i okolnih misija. Iako je većinu životnoga i radnoga vijeka proveo u emigraciji, a najviše u Hamburgu, gdje je i pokopan, pokojnik je u srcu uvijek nosio svoju Hrvatsku, nije zaboravljao rodnu Hercegovinu i svoju sarajevsku biskupiju. Neka ga Gospodin nagradi vječnim mirom u svome kraljevstvu. ■

Mara Vukojević Dugandžić

20.1.1994.
– 20.1.1995.

Draga naša bako i prabako, napustila si nas tiho i smireno otišla u zagrljaj Nebeskom Ocu. Hvala ti na ljubavi, radosti i dobroti, koje si nam darivala kroz cijeli život. Zauvijek ćeš ostati u našim srcima i mislima. Neka Gospodin da vječni pokoj tvojoj plemenitoj duši!

Tvoja unuka i praunuka

UPOZNAJMO SE

Djevojka (43), VSS, živi i radi u inozemstvu, željela bi upoznati dobrog, iskrenog, čovjeka (može i udovac s djetetom). Šifra 7455

Ich, bin 43 Jahre, 1,80 groß, schlank, nicht ortsgebunden, suche christliche Partnerin, (auch behindert).

Bitte nur ehrliche Zuschriften an:

Rudolf Buchmann
Reichenhaller Straße 12A
83404 AINRING 2, Obb.

Auch ein Europameister
Horst Haitzinger („Weltbild“ 23.12.1994.)

Progonstvo Iloka

Tko još pamti ime srpskog oficira
koji sred Iloka reče: „Hoćete li radije
ovdje izginuti? Da na vas pustimo s lanca
bradate, s nožem među zubima?
Zar ne čujete
tenkove s druge strane mosta? Vi možete otići,
mrtvi ili živi – ovdje će biti Srbija!“

Sve su to oni već vidjeli u selima
oko grada. Kad su bradati redom klali, pili
rakiju i odsijecali glave, silovali i živa srca
vadili iz mesa. Onda bi zvjezdaši stigli
u čeličnim grdosijama i zatirali tragove
da su ovdje ikad živjeli Hrvati.

Pred vratima smrti Iločani odlučše
otići. Potpisali mrskom oficiru da se nikad
neće vratiti. Da se ovdje nisu rodili, podizali
grad, duboko uranjali ruke u njedra zemlje.
Da nikad nisu bili tu.
Europski mirotvorci,
iskrivljenih usta i pameti, posvjedočiše.

I sada idu. Dvadeset tisuća istrgnutih
iz korijena.

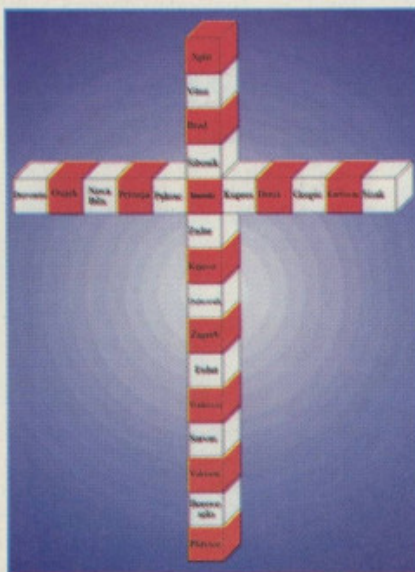
Okreću se prema Zapadu gdje u nebo
raste Hrvatska...

Netom odoše, na vrata
opustjelih domova provale pijani četnici.
Ali gle, sve što im tuđe dotaknu grabežljivi
prsti, pretvara se u prah i ostavlja
neizbrisiv trag na koži – znak zločina.
Bjesne, urlaju, poskakuju. Zidovi
kuća, škola, crkava, trgovina tope se
poput sladoleda, isparuju. Ni traga više
stvarnome gradu. Samo sivo podrhtavanje
i trajnim znakom obilježene ruke zločinaca.
Ipak jest i dalje Ilok: svaki prognan,
a da mnogi i sam ne zna, nosi u sebi
jedan njegov dio, velik kao mlinski kamen
ili zrnce prašine, što stalno u njemu šumi,
zove na obalu Dunava, gdje će jednom grad,
sastavljen od kristalnih komadića, ponovno
sjati u noći slobodnoga Srijema.

Slavko Mihalić

Ilok, Ankica Karačić, prognanica iz Iloka

Hrvatski križ, Branimir Luetić

